

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Bakalářská práce

**Statistická analýza nezaměstnanosti se zaměřením na
příjemce dávek hmotné nouze v okrese Mělník**

Lada Uzorášová

© 2018 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Lada Uzorášová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Statistická analýza nezaměstnanosti se zaměřením na příjemce dávek hmotné nouze v okrese Mělník

Název anglicky

A statistical analysis of unemployment, focusing on beneficiary of material poverty in the district Mělník

Cíle práce

Nezaměstnanost je průvodní jev fungující ekonomiky a je jedním z globálních problémů současného světa. Postihuje vyspělé i rozvojové ekonomiky a patří v dnešní době k velmi důležitým tématům. Cílem bakalářské práce je statistická analýza vývoje vybraných ukazatelů nezaměstnanosti v okrese Mělník a porovnání s ostatními okresy Středočeského kraje. Analýza bude provedena se zaměřením na skupinu nezaměstnaných, kteří jsou zároveň příjemci dávek hmotné nouze. V rámci této skupiny nezaměstnaných studentka provede vlastní dotazníkové šetření a to s cílem prokázat, zda veřejná služba má pozitivní nebo negativní dopad na zaměstnávání občanů pobírající sociální dávky. Dílčím cílem práce je pak formulace námětů a doporučení vedoucích ke snížení nezaměstnanosti těchto osob v okrese Mělník.

Metodika

Data potřebná pro statistickou analýzu studentka dohledá z datové základny Českého statistického úřadu, Ministerstva práce a sociálních věcí a Krajské pobočky úřadu práce pro Středočeský kraj. K analýze sekundárních dat bude využito vybraných statistických metod analýzy časových řad. Bude provedena grafická analýza a dynamika změn bude popsána pomocí vybraných elementárních charakteristik časových řad. S ohledem na vývoj vybraných ukazatelů budou zvoleny vhodné interpolační a extrapolací metody. Pro analýzu primárních dat získaných z vlastního dotazníkového průzkumu budou využity vybrané metody analýzy kvalitativních znaků (testování závislosti v asociačních a kontingenčních tabulkách).

Doporučený rozsah práce

40 – 60 stran

Klíčová slova

Nezaměstnanost, politika nezaměstnanosti, úřad práce, hmotná nouze, rizikové skupiny, příjemce dávek hmotné nouze, veřejná služba.

Doporučené zdroje informací

- BECK P., GRUNEROVÁ I., PAVELKOVÁ M.: Zákon o pomoci v hmotné nouzi. Zákon o životním a existenčním minimu, vyd. Wolters Kluwer, rok vydání: 2016, počet stran: 336. ISBN: 978-80-7478-977-9.
- BUCHTOVÁ B., ŠMAJS J., BOLELOUCKÝ Z.: Nezaměstnanost, vyd. GRADA, rok vydání: 2013, počet stran: 192. ISBN 978-80-247-4282-3.
- FORBELSKÁ, M.: Stochastické modelování jednorozměrných časových řad. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 251 s. ISBN 978-80-210-4812-6.
- CHMURA, M.: Nezaměstnanost jako ekonomický a sociální problém – edukační východiska z nezaměstnanosti, rok vydání: 2016, počet stran: 119. ISBN: 978-80-7464-858-8.
- MAREŠ, P.: Nezaměstnanost jako sociální problém. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-86429-08-3.
- PALÍŠKOVÁ M.: Trh práce v Evropské unii, vyd. Nakladatelství C.H.Beck-CZ, rok vydání: 2014, počet stran: 240. ISBN: 978-80-7400-270-0.
- PAVELKA, T.: Dlouhodobá nezaměstnanost v České republice. 1. vyd. Slaný: Melandrium, 2011, s. 116. ISBN 978-80-86175-76-8.
- PECÁKOVÁ, I.: Statistika v terénních průzkumech. Praha: Professional Publishing, 2008. 231 s. ISBN 978-80-86946-74-0.
- POŠTA V., PAVELKA T., MACÁKOVÁ L.: Strukturální míra nezaměstnanosti v ČR, vyd. Management Press, rok vydání 2015, počet stran: 84. ISBN 978-80-7261-296-3.
- ŘEZANKOVÁ, H.: Analýza dat z dotazníkových šetření. Professional publishing, Praha 2007. ISBN 978-80-86946-49-8.
-

Předběžný termín obhajoby

2017/18 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Radka Procházková, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 19. 2. 2018

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 20. 2. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 12. 03. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Statistická analýza nezaměstnanosti se zaměřením na příjemce dávek hmotné nouze v okrese Mělník" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 13.3.2018

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala mé vedoucí bakalářské práce Ing. Radce Procházkové, Ph. D. za její vstřícnost, cenné rady a ochotu při zpracování bakalářské práce.

Statistická analýza nezaměstnanosti se zaměřením na příjemce dávek hmotné nouze v okrese Mělník

Abstrakt

V bakalářské práci je analyzován vývoj vybraných ukazatelů nezaměstnanosti v okrese Mělník mezi lety 2007 a 2017. Teoretická část se zabývá vysvětlením základních pojmů nezaměstnanosti, jejími druhy, dopady nezaměstnanosti a způsob jakým se nezaměstnanost měří.

Z analýzy vyplývá, že ve sledovaném regionu docházelo k obdobnému kolísání nezaměstnanosti jako ve Středočeském kraji a celé České republice. Nejvyšší nezaměstnanost byla zaznamenána v roce 2013, od tohoto roku dochází ke snižování nezaměstnanosti a lze předpokládat její další pokles v roce 2018. Ve srovnání s ostatními okresy Středočeského kraje se okres Mělník umístil na 4. místě s průměrným nejvyšším počtem evidovaných uchazečů o zaměstnání v letech 2007-2017. Ve sledovaném období bylo v okrese Mělník zaevidováno více žen než mužů, přičemž u obou pohlaví došlo k nejvyššímu nárůstu počtu evidovaných uchazečů v roce 2009. Podle vzdělanostní struktury lze říci, že nejvíce zasaženou skupinou ekonomickou krizí byly uchazeči o zaměstnání s vysokoškolským vzděláním. Z pohledu věkové struktury měla ekonomická krize největší negativní dopad na uchazeče ve věku do 19 a od 20-29 let, kdy došlo mezi roky 2008 a 2009 k nejvyššímu meziročnímu nárůstu a to o 70 %.

Klíčová slova: Trh práce, nezaměstnanost, míra nezaměstnanosti, politika zaměstnanosti, uchazeč o zaměstnání, hmotná nouze, příjemce dávek hmotné nouze, veřejná služba, okres Mělník.

A statistical analysis of unemployment, focusing on beneficiary of material poverty in the district Mělník

Abstract

The bachelor thesis analyzes the development of selected indicators of unemployment in the Mělník district between 2007 and 2017. The theoretical part deals with the explanation of the basic terms of unemployment, its types, the impact of unemployment and the way unemployment is measured.

The analysis shows that there was a similar fluctuation of unemployment in the monitored region as in the Central Bohemian Region and throughout the Czech Republic. The highest unemployment rate was recorded in 2013, this year unemployment is decreasing and it is expected to decline further in 2018. In comparison with other districts of the Central Bohemian Region, Mělník ranked 4th with the average highest number of registered job seekers in years 2007-2017. In the monitored period, more women than men were registered in the Mělník district, with the highest number of registered candidates in 2009 being registered in both sexes. According to the educational structure, the most affected by the economic crisis group were jobseekers with higher education. In terms of age structure, the economic crisis had the greatest negative impact on those aged 19 and 20-29, with the highest year-on-year increase of 70% between 2008 and 2009.

Keywords: Labor market, unemployment, unemployment rate, employment Policy, job applicant, material distress, recipient of benefits in material need, public service, Mělník district.

Obsah

1 Úvod	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl Práce	12
2.2 Metodika	12
2.2.1 Analýza časových řad	12
2.2.2 Dotazníková šetření	14
2.2.3 Analýza kvalitativních znaků	15
3 Teoretická východiska	18
3.1 Trh práce	18
3.1.1 Znevýhodněné skupiny osob na trhu práce	18
3.2 Nezaměstnanost	20
3.2.1 Sociální a ekonomické dopady nezaměstnanosti	21
3.2.2 Míra nezaměstnanosti	22
3.3 Minimální mzda	23
3.4 Politika zaměstnanosti	24
3.4.1 Úřad práce ČR a jeho úloha	25
3.4.2 Uchazeč o zaměstnání	26
3.5 Systém pomoci v hmotné nouzi	27
3.5.1 Zákon o pomoci v hmotné nouzi	27
3.5.2 Zákon o životním a existenčním minimu	28
3.5.3 Veřejná služba	29
3.6 Charakteristika okresu Mělník z pohledu řešené problematiky	30
3.6.1 Demografická charakteristika okresu Mělník	32
4 Vlastní práce	33
4.1 Statistická analýza vývoje podílu nezaměstnaných osob v okrese Mělník, Středočeském kraji a v celé České republice	33
4.2 Statistická analýza vývoje a podílu evidovaných uchazečů o zaměstnání	34
4.2.1 Komparace vývoje počtu evidovaných uchazečů ve Středočeském kraji	35
4.2.2 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v členění dle pohlaví	36
4.2.3 Statistická analýza vývoje počtu uchazečů se zdravotním postižením	37
4.2.4 Statistická analýza vývoje počtu uchazečů o zaměstnání v členění dle vzdělání	38
4.2.5 Statistická analýza vývoje počtu absolventů evidovaných na Úřadě práce ČR v okrese Mělník	40
4.2.6 Statistická analýza vývoje počtu uchazečů o zaměstnání v členění dle věku	41
4.3 Vývoj počtu vyplacených dávek hmotné nouze	42
4.4 Analýza vlastního dotazníkového šetření v okrese Mělník	43

4.4.1	Vyhodnocení vlastního dotazníkového šetření	43
4.4.2	Testování závislosti kvalitativních znaků	47
5	Výsledky šetření a návrhy na zlepšení	49
6	Seznam použitých zdrojů	52
7	Přílohy	54

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Mapa okresů ve Středočeském kraji	31

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Schéma asociační tabulky	15
Tabulka č. 2: Schéma kontingenční tabulky	16
Tabulka č. 3: Kontingenční tabulka, testování kvalitativních znaků	47
Tabulka č. 4: Kontingenční tabulka, testování kvalitativních znaků	47

Seznam grafů

Graf č. 1: Vývoj podílu nezaměstnaných osob v letech 2007-2017 v ČR, Středočeském kraji a okrese Mělník	33
Graf č. 2: Vývoj počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání v okrese Mělník v letech 2007-2017	34
Graf č. 3: Komparace vývoje počtu evidovaných uchazečů v okrese Mělník, Kladno, Rakovník v letech 2007-2017	35
Graf č. 4: Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v členění dle pohlaví v okrese Mělník v letech 2007-2017	36
Graf č. 5: Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením v okrese Mělník v letech 2007-2017	37
Graf č. 6: Struktura uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením k 31. 12. 2017	38
Graf č. 7: Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v členění dle vzdělání v okrese Mělník v letech 2007-2017	39
Graf č. 8: Vývoj počtu evidovaných absolventů v letech 2007-2017 v okrese Mělník	40
Graf č. 9: Vývoj počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání v členění dle věku v okrese Mělník v letech 2007-2017	41
Graf č. 10: Vývoj počtu vyplacených dávek příspěvku na živobytí, doplatku na bydlení a mimořádné okamžité pomoci v okrese Mělník v letech 2012-2017	42
Graf č. 11: Struktura odpovědí na otázku: Pokud jste odpověděl(a) v předchozí otázce NE, uveďte, z jakého důvodu veřejnou službu nevykonáváte?	44
Graf č. 12: Odpovědi na otázku: Z jakého důvodu se Vám nepodařilo najít doposud vhodné zaměstnání?	45
Graf č. 13: Věková struktura respondentů v dotazníku	46

Seznam použitých zkratk

PvN- Podpora v nezaměstnanosti

OSPOD- Orgán sociálně-právní ochrany dětí

OSVČ- Osoba samostatně výdělečně činná

PnŽ- Příspěvek na živobytí

DBY- Doplatek na bydlení

MOP- Mimořádná okamžitá pomoc

1 Úvod

Téměř každý se již setkal s termínem nezaměstnanost, ať už vlastní zkušeností nebo prostřednictvím médií. Nejen z tohoto důvodu je nezaměstnanost řešena řadou vědních oborů jako je ekonomie, statistika, psychologie a další, ale na základě nezaměstnanosti se dá hodnotit fungování ekonomiky daného státu.

Nezaměstnanost může vznikat z hlediska příčin, které jí vyvolávají a díky tomu se dá členit na jednotlivé druhy jako je frikční, strukturální, cyklická nebo sezónní. Nezaměstnanost může být ale také zapříčiněna jednotlivými vlastnostmi lidí, což má za následek, že se tito lidé hůře uplatňují na trhu práce a nesnadno se jim hledá zaměstnání. Těmto lidem může v hledání nového zaměstnání být překážkou jejich věk, pohlaví, vzdělání, špatná zdravotní způsobilost nebo příslušnost k etnické skupině. Největším rizikem je, že tito lidé se mohou stát dlouhodobě nezaměstnanými, jsou a stávají se trvale závislími na pomoci státu. Právě těmto lidem, kteří mohou být zařazováni do rizikových skupin, by měla být věnována zvýšená pozornost a měly by na ně být uplatňovány programy aktivní politiky zaměstnanosti.

Nezaměstnanost není v krajích České republiky zastoupena stejně. Obecně v krajích, které jsou známy těžebním průmyslem, je míra nezaměstnanosti vyšší. Naopak kraje jako je Hlavní město Praha, Plzeňský, Královehradecký nebo Středočeský, ve kterém se nachází okres Mělník, o kterém pojednává tato práce, patří ke krajům, kde je nezaměstnanost nejnižší.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl Práce

Cílem bakalářské práce je statistická analýza vývoje vybraných ukazatelů nezaměstnanosti v okrese Mělník v letech 2007-2017. Bude analyzován podíl nezaměstnaných osob v mělnickém okrese, Středočeském kraji a České republice, dále bude analyzován vývoj počtu evidovaných uchazečů a bude provedeno porovnání s jinými okresy ve Středočeském kraji. Bakalářská práce se navíc věnuje příjemcům dávek hmotné nouze, proto bude provedena analýza vývoje počtu příjemců dávek hmotné nouze. V rámci této skupiny nezaměstnaných bude provedeno dotazníkové šetření, jehož cílem je prokázat, zda má veřejná služba pozitivní nebo negativní vliv na vyplácení dávek těmto osobám. V závěru práce budou uvedeny návrhy a doporučení vedoucí ke snížení nezaměstnanosti těchto osob.

2.2 Metodika

2.2.1 Analýza časových řad

Jedna z nejdůležitějších statistických úloh je zkoumání jevů a jejich změn v čase, kde základním nástrojem je časová řada.¹

Časová řada představuje věcně a prostorově srovnatelné hodnoty měření ukazatele, které jsou uspořádány v čase. Časovou řadu lze zapsat jako posloupnost s počtem pozorování n veličiny y_i v čase t_i . Časové řady se mohou členit dle charakteru ukazatele na okamžikové, které představují zkoumání hodnoty ukazatele k určitému časovému okamžiku a na intervalové, kde je ukazatel sledován za určité časové období. Ke znázornění průběhu časové řady se využívá spojnicový nebo sloupcový graf.²

Časové řady se mohou členit i z hlediska periodicity a to na krátkodobé a dlouhodobé. Pracuje-li se s řadami neupravených hodnot ukazatelů, jedná se o časové řady původních hodnot. Pokud se vypočítají z jedné nebo více časových řad původních hodnot určité časové charakteristiky jako je např. součet, průměr, poměr atd. jedná se o časové řady odvozených charakteristik.³

¹ Svatošová L., Kába B. *Statistické metody II 2008*

² Budíková M., Králová M., Maroš B. *Průvodce základními statistickými metodami 2010*

³ Svatošová L., Kába B. *Statistické metody II 2008*

Při analýze časových řad jsou rozlišovány obvykle čtyři základní složky a to trend, cyklus, sezónní a náhodná složka.⁴

Trendem se rozumí hlavní tendence dlouhodobého vývoje hodnot zkoumaného ukazatele v čase. Trendová složka může být rostoucí, klesající nebo konstantní. Sezónní složka se obvykle vyskytuje u časových řad s periodicitou kratší nebo rovno jednomu roku. Jedná se o pravidelně se opakující odchylku od trendové složky. Cyklická složka je naopak kolísání kolem trendu v důsledku dlouhodobého vývoje s délkou vlny delší než jeden rok. Náhodnou složku nelze popsat žádnou funkcí času. Jak uvádí Hindls: „V ideálním případě lze počítat s tím, že jejím zdrojem jsou drobné a v jednotlivostech nepostižitelné příčiny, které jsou vzájemně nezávislé.“ V takovém to případě se jedná o složku, kterou lze vyjádřit pravděpodobností.⁵

Při zkoumání dynamiky vývoje časové řady lze využít vybraných elementárních charakteristik.⁶

„ K elementárním charakteristikám řadíme difference různého řádu, tempa a průměrná tempa růstu a průměry hodnot časové řady.“⁷

Mezi nejpoužívanější charakteristiky patří první absolutní difference, která představuje absolutní přírůstek nebo úbytek zkoumaného ukazatele k určitému časovému okamžiku oproti předchozímu časovému okamžiku.⁸

$$dy_t = y_t - y_{t-1} \quad [2.1]$$

Pokud se aplikuje první difference znovu na již provedenou první diferenci, získává se tzv. druhá difference, která znázorňuje zrychlení či zpomalení vývoje v časové řadě.⁹

$$d^2 y_t = dy_t - dy_{t-1} \quad [2.2]$$

Kromě absolutních charakteristik lze užít také relativní charakteristiky růstu či poklesu. Mezi představitele patří např. koeficient růstu, pokud je koeficient růstu vyjádřen v procentech jedná se o tzv. tempo růstu.¹⁰

$$k_t = \frac{y_t}{y_{t-1}} \quad [2.3]$$

⁴ Hendl J. *Přehled statistických metod 2015*

⁵ Hindls R., Hronová S., Seger J., Fisher J. *Statistika pro ekonomy 2007*

⁶ Svatošová L., Kába B. *Statistické metody II 2008*

⁷ Hindls R., Hronová S., Seger J., Fisher J. *Statistika pro ekonomy 2007*

⁸ Svatošová L., Kába B. *Statistické metody II 2008*

⁹ Budíková M., Králová M., Maroš B. *Průvodce základními statistickými metodami 2010*

¹⁰ Svatošová L., Kába B. *Statistické metody II 2008*

Pokud má časová řada monotónní vývoj lze aplikovat průměrný koeficient růstu, který je nejčastěji vyjádřen jako geometrický průměr jednotlivých koeficientů. Pokud časová řada nemá monotónní vývoj lze jí rozdělit na několik částí, u kterých pak lze stanovit průměrné koeficienty růstu.¹¹

$$\bar{k} = \sqrt[n-a]{\frac{y_n}{y_1}} \quad [2.4]$$

2.2.2 Dotazníková šetření

Dotazníkové šetření je účelným a účinným nástrojem při zjišťování a vyhodnocování názorů, postojů nebo motivace lidí v ekonomické sféře. Před každým šetřením je nutná formulace cílů. Prvním krokem u dotazníkového šetření je stanovení tzv. programové otázky. Jejím cílem je charakterizování dotazu co se zkoumá a proč. Dalším důležitým krokem je jasné definování způsobu výběru jednotek a stanovení rozsahu výběru tak, aby výsledky šetření byly reprezentovatelné.¹²

Dotazníková šetření lze provádět několika způsoby a to prostřednictvím dotazníku v papírové nebo elektronické podobě anebo prostřednictvím telefonického dotazování.¹³

Při šetření se může využít tzv. pilotní studie, pomocí které se dá zjistit, zda jsou informace v dotazníku dosažitelné. Otázky v dotazníku se mohou rozdělit do dvou základních skupin a to na otázky týkající se názorů a chování respondentů a na otázky, pomocí kterých se získají jiné údaje (otázky identifikační). Důležité je, aby otázky v dotazníku byly pro respondenty srozumitelné a jednoznačné. Otázky, u kterých jsou nabízené varianty odpovědí, se označují za otázky uzavřené, ty se dále člení na otázky alternativní (2 varianty odpovědí) a selektivní (více než 2 varianty odpovědí). Kromě uzavřených otázek se mohou v dotazníku objevovat i otázky otevřené. Je možné využívat i kombinace otevřených a uzavřených otázek a nabízet polouzavřené resp. polootevřené otázky. U těchto druhů otázek má respondent možnost si vybrat buď z nabízených variant odpovědí, nebo uvést svou vlastní odpověď.¹⁴

¹¹ Svatošová L., Kába B. *Statistické metody II 2008*

¹² Svatošová L., Kába B. *Statistické metody II 2008*

¹³ Pecáková I. *Statistika v terénních průzkumech. 2011*

¹⁴ Řezánková H. *Analýza dat z dotazníkových šetření 2017*

Pro hodnocení otázek v dotazníku a zjištění základních názorů nebo postojů se využívá základních popisných charakteristik, zejména pomocí absolutních a relativních četností. Pro lepší představivost o struktuře odpovědí slouží bezesporu vyjádření relativní, které se vyjadřuje v procentech. Problém může nastat při malém počtu odpovědí, kde výsledek šetření může být zavádějící. Proto je důležité u šetření uvádět jak relativní, tak i absolutní vyjádření. Vhodným nástrojem je grafické znázornění ve formě sloupcových grafů nebo ve formě různých diagramů. Při zkoumání vzájemných vztahů a souvislostí se mezi jednotlivými odpověďmi využívá metody analýz kvalitativních znaků.¹⁵

2.2.3 Analýza kvalitativních znaků

U prováděných analýz se často pracuje s kvalitativními znaky (vyjádřených slovně). Mezi těmito znaky lze testovat vzájemnou závislost a její sílu. Pokud kvalitativní znaky nabývají dvou obměn, jedná se o znaky alternativní, mezi těmito znaky se zkoumá asociační závislost pomocí tabulky 2x2.

Tabulka č. 1: Schéma asociační tabulky

Znak A	Znak B		CELKEM
	ANO	NE	
ANO	a	c	a+c
NE	b	d	b+d
CELKEM	a+b	c+d	n

Zdroj: Svatošová L., Kába B.-Statistické metody II 2008, vlastní zpracování

Kde vnitřní pole v tabulce obsahují sdružené četnosti a krajní pole obsahují výsledky třídění podle jednoho znaku.

Při testování hypotézy H_0 která nám říká, že mezi sledovanými znaky neexistuje závislost, lze užít 2 testů pro určení závislosti a to χ^2 test a Fisherův faktoriálový test. Užití těchto testů se řídí pevně stanovenými pravidly. Pokud rozsah souboru $n > 40$ použije se χ^2 test.¹⁶

¹⁵ Svatošová L., Kába B. *Statistické metody II 2008*

¹⁶ Svatošová L., Kába B. *Statistické metody II 2008*

$$\chi^2 = \frac{n(ad - bc)^2}{(a + b)(a + c)(b + d)(c + d)} \quad [2.5]$$

Pokud jsou na sebe znaky v asociační tabulce významně závislé, lze testovat sílu této závislosti pomocí koeficientu asociace V, kde hodnota 1 (resp. -1) znamená úplnou závislost znaků. Při výpočtu lze vycházet z výsledku testového kritéria χ^2 , v tomto případě se musí koeficient vyjádřit v absolutní hodnotě.¹⁷

$$|V| = \sqrt{\frac{\chi^2}{n}} \quad [2.6]$$

Vztah dvou a více kvalitativních znaků, z nichž alespoň jeden z nich je množný, nazývá odborná literatura jako kontingenci. Na základě toho se tyto znaky poté uspořádávají do kontingenční tabulky.¹⁸

Tabulka č. 2: Schéma kontingenční tabulky

Znak A \ Znak B	b1	b2		bj		bm	Celkem
a1	n11	n12		n1j		n1m	n1
a2	n21	n22		n2j		n2m	n2
*							
*							
ai				nij			ni
*							
*							
ak	nk1	nk2		nkj		nk m	nk
Celkem	n11	n2		nj		nm	n

Zdroj: Zdroj: Svatošová L., Kába B.- Statistické metody II 2008, vlastní zpracování

„Jako test nezávislosti v kontingenční tabulce užíváme χ^2 -test, který je zobecněním χ^2 -testu pro asociační tabulku. Vycházíme zde z rozdílu skutečných (empirických četností) n_{ij} a teoretických (očekávaných četností n_{oj} . Teoretické četnosti vyjádříme jako součin příslušných okrajových marginálních četností dělený celkovým rozsahem souboru.“¹⁹

¹⁷ Svatošová L., Kába B. Statistické metody II 2008

¹⁸ Svatošová L., Kába B. Statistické metody II 2008

¹⁹ Svatošová L., Kába B. Statistické metody II 2008

$$n_{oj} = \frac{n_{i \cdot} \cdot n_{\cdot j}}{n} \quad [2.7]$$

Při testování hypotézy H_0 , která nám říká, že mezi sledovanými znaky neexistuje závislost, se vypočítá testové kritérium χ^2 . Vypočtená hodnota se porovnává s kritickou hodnotou $\chi^2_{\alpha(k-1)(m-1)}$, pokud vypočtená hodnota je větší než kritická, H_0 se zamítá.²⁰

$$\chi^2 = \sum \sum \frac{(n_{ij} - n_{oj})^2}{n_{oj}} \quad [2.8]$$

Zda může být test χ^2 použit je nejdříve nutné ověřit. Pro použití testu nesmí podíl teoretických četností, které jsou menší než 5 překročit 20 % a zároveň všechny teoretické četnosti musí být větší než 1. Pokud není splněna tato základní podmínka, nemůže se použít test přímo, ale až po spojení slabých skupin, neboli sloučením řádků nebo sloupců v kontingenční tabulce, tak aby sloučení bylo logické a věcně správné. Poté se opět vyjádří teoretické četnosti sloučených sloupců nebo řádků, kde se opět zjišťuje, zda podíl teoretických četností nepřekročil povolených 20 %.²¹

Pro určování míry intenzity závislosti se v praxi využívá několik koeficientů, které nabývají hodnoty 0, pokud mezi proměnnými neexistuje závislost. Může se například využít Pearsonův kontingenční koeficient, který měří symetrickou závislost mezi proměnnými.²²

$$C_p = \sqrt{\frac{\chi_p^2}{\chi_p^2 + n}} \quad [2.9]$$

²⁰ Svatošová L., Kába B. *Statistické metody II 2008*

²¹ Svatošová L., Kába B. *Statistické metody II 2008*

²² Řezánková H. *Analýza dat z dotazníkových šetření 2017*

3 Teoretická východiska

3.1 Trh práce

Jak uvádí Mareš P.: „*Pracovní trh je spojen s tržní ekonomikou, v které je, stejně jako služby a výrobky prodávána a kupována práce.*“²³ Trh práce je místem, kde se střetává nabídka práce, kterou tvoří sektor domácností, s poptávkou po práci, kterou tvoří zaměstnavatelé, a kde nástrojem je cena práce neboli mzda pracovníka.²⁴ Trh práce je specifický právě tím, že se v něm vyskytuje nezaměstnanost, která se měří ukazatelem míry nezaměstnanosti²⁵.

Podle neoklasické teorie ideální trh práce je ten, který reaguje a přizpůsobuje se vnější vlivům pomocí změn mzdové sazby. Takovýto trh se dokonale čistí a nevzniká zde nezaměstnanost ani nedostatek práce. Předpokladem jsou tzv. pružné mzdy. Je to stav, kdy trh reaguje na změnu poptávky nebo nabídky a ustálí se vždy v rovnováze. Podle Keynesovských ekonomů však skutečné pracovní trhy nereagují tak rychle na vnější vlivy a mzdové sazby jsou spíše strnulé, tím může docházet k nesouladu mezi nabídkou práce a poptávkou po práci. Hovoří se o tzv. rigiditě mzdových sazeb.

Z makroekonomického hlediska se nezaměstnanost týká lidí, kteří mají ukončenou povinnou školní docházku a nejsou ještě ve starobním důchodu. Tito lidé mohou být zaměstnaní buď na plný nebo zkrácený úvazek, nebo naopak mohou být nezaměstnaní, ale zaměstnaní si aktivně hledají, to znamená, že jsou evidováni na úřadu práce a plní si povinnosti uchazeč o zaměstnání. Zaměstnaní a nezaměstnaní dohromady tvoří ekonomicky aktivní obyvatelstvo. Ostatní lidé v produktivním věku, kteří si práci nehledají, se označují jako ekonomicky neaktivní obyvatelstvo.²⁶

3.1.1 Znevýhodněné skupiny osob na trhu práce

Osoba, která se uplatňuje na trhu práce, může být vyčleňována do skupin lidí, kteří hůře shánějí zaměstnání a jsou předurčení pro dlouhodobou nezaměstnanost a to především z důvodu věku, vzdělání, zdravotního stavu, pohlaví nebo příslušnosti k etnické skupině. Právě těmto skupinám lidí se musí věnovat politika zaměstnanosti.

²³ Mareš P. *Nezaměstnanost jako sociální problém* 2002 str. 48

²⁴ Kučerová V. *Makroekonomie I skripta* 2013

²⁵ Holman R. *Ekonomie, 4. aktualizované vydání* 2005 str.287

²⁶ Jurečka V. a kolektiv *Makroekonomie 3., aktualizované a rozšířené vydání* 2017

V České republice k těmto skupinám patří především čerství absolventi škol, kteří nebyli nikdy zaměstnaní, chybí jim praxe a pracovní návyky a oproti jiným uchazečům o zaměstnání jsou v nevýhodě.

Naopak nejtíživěji prožívají ztrátu zaměstnání starší lidé, kteří si uvědomují přicházející stáří a odchod do důchodu. Právě tito lidé potřebují ve svém věku jistoty, o které se mohou opřít. Pokud ztratí zaměstnání, obávají se o uplatnění na trhu práce, kde jim konkurují mladší uchazeči o zaměstnání.

Osoby se zdravotním postižením mají stále menší šanci se uplatnit na trhu práce. Zaměstnavatelé o tyto osoby nemají zájem, hlavně z důvodu, že nejsou tak produktivní a výkonné jako zdraví uchazeči o zaměstnání. Doba jejich evidence na úřadě práce se tak prodlužuje a starost o ně přechází na jejich rodiny.

Další znevýhodněnou skupinou osob jsou ženy. Je to zapříčiněno tím, že právě ženy oproti mužům jsou zatíženy starostmi o domácnost a péčí o děti, často potřebují, aby jim zaměstnavatel umožnil pracovat na zkrácený úvazek. Zaměstnavatelé ale tyto úvazky neuzavírají a upřednostňují mužskou pracovní sílu. Tím dochází k nepříznivému postavení žen na trhu práce.

V současné populaci do největší skupiny dlouhodobě nezaměstnaných patří uchazeči bez kvalifikace. Jedná se především o mladé lidi, kteří absolvují pouze základní školní docházku, vyznačují se nevhodnými předpoklady a malým zájmem o zaměstnání. Specifické rysy individuálního a rodinného života přispívají k jejich vyčleňování ze společnosti a vedou k trvalé závislosti na systému podpor státu. V této souvislosti nelze opominout Romské etnikum. „Většina Romů totiž absolvuje pouze základní vzdělání a nezískává další kvalifikaci.“²⁷

Negativní vývoj na trhu práce po roce 2008 má za následek to, že o pracovní místo se uchází stále více uchazečů o zaměstnání, prohlubuje se tak znevýhodnění osob, kteří i za normálních okolností mají problém se uplatnit na trhu práce. „*Tento jev je někdy označován jako tzv. teorie fronty.*“ Nejvíce jsou tím zasaženi uchazeči starší 55 let, nebo naopak mladí a to do 25 let věku, osoby se zdravotním postižením, osoby sociálně vyloučené nebo osoby ohrožené sociálním vyloučením.²⁸

²⁷ Buchtová B., Šmajš J., Boleloucký Z. *Nezaměstnanost 2013 str. 82-91*

²⁸ [cit.3.9.2017] https://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/strateg_zam_2020/strategiepz2020.pdf

3.2 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost je jev, který je spojen, jak s pohybem ekonomiky, tak také se svobodným rozhodnutím osob, zda chtějí a budou zaměstnaní, nebo zda budou závislé na příjmech státu prostřednictvím různých sociálních dávek.²⁹ Jak uvádí B. Buchtová: „*Nezaměstnanost působí selektivně a postihuje tzv. rizikové skupiny lidí. Přispívá tím ke vzniku současné třídy deklasovaných, tj. lidí se zkušeností dlouhodobé nezaměstnanosti, bez kvalifikace a pracovních dovedností, kteří žijí mimo pracovní trh a jsou trvale závislí na systému podpor.*“³⁰ Je nutné konstatovat, že v demokratické společnosti založené na tržním mechanismu je nezaměstnanost přirozená, pokud se nejedná o masovou nezaměstnanost, která je považována za problém společnosti.³¹

Nezaměstnanost je zapříčiněna různými faktory, které jí vyvolávají. Díky tomu se nezaměstnanost dá členit na jednotlivé druhy a to na frikční, strukturální, cyklickou nebo sezónní. Frikční nezaměstnanost může být chápána jako doba, kdy zaměstnanec ukončí jedno zaměstnání a čeká na nové. Strukturální nezaměstnanost je způsobena především rušením starých odvětví a úplným uzavřením podniků. Lidé jsou pak často nuceni se překvalifikovat na jiné pracovní pozice. Jestliže se hovoří o nezaměstnanosti z důvodu převyšující nabídky práce nad poptávkou po práci, jedná se o nezaměstnanost cyklickou. Pokud se cyklická nezaměstnanost opakuje z důvodu klimatických změn, jedná se o nezaměstnanost sezónní. Je specifikována i tzv. skrytá nezaměstnanost neboli skrytá pracovní síla. Jedná se o nezaměstnané, kteří nejsou registrováni na úřadu práce. Tuto skupinu nezaměstnaných tvoří z velké části osoby, které unikly do jiného sociálního statusu, jako je například mateřství, práce v domácnosti nebo studium. Patří sem také osoby, které si práci hledají sami a neregistrují se na úřadu práce.³²

Z jiného hlediska se může nezaměstnanost rozdělit na dobrovolnou a nedobrovolnou. Dobrovolně nezaměstnaní jsou ti, kteří hledají zaměstnání, ale za vyšší platové ohodnocení než je jim nabízeno a z tohoto důvodu se jim nedaří zaměstnání najít. Délka dobrovolné nezaměstnanosti závisí na tom, jaké mají nezaměstnaní alternativní příležitosti, mezi které patří i podpora v nezaměstnanosti, která svou výší a délkou ovlivňuje motivaci nezaměstnaných se znovu zaměstnat. Naopak nedobrovolně nezaměstnaní by přijali

²⁹ Mareš P. *Nezaměstnanost jako sociální problém 2002*

³⁰ Buchtová B., Šmajs J., Boleloucký Z. *Nezaměstnanost 2013*

³¹ Mareš P. *Nezaměstnanost jako sociální problém 2002*

³² Mareš P. *Nezaměstnanost jako sociální problém 2002*

platové ohodnocení, které na trhu práce převládá, někteří dokonce i za nižší, ale i přes to se jim nedaří zaměstnání najít. Dobrovolná nezaměstnanost je zapříčiněna překážkami, které brání poklesu mezd. Jednou z překážek jsou i odbory, pokud mají jeden z důležitých cílů vytknutí prosazování vysokých mezd. Další z příčin nedobrovolné nezaměstnanosti může být výše uzákoněné minimální mzdy a to především u málo kvalifikovaných zaměstnání.³³

Vedle nezaměstnanosti existuje i tzv. neúplná zaměstnanost, jedná se o existenci pracovníků, kteří musí souhlasit s tím, že budou pracovat na zkrácený úvazek, nebo pracují v zaměstnání, kde nejsou plně využity všechny jejich dovednosti.³⁴

3.2.1 Sociální a ekonomické dopady nezaměstnanosti

Nezaměstnanost s sebou přináší jak ekonomické tak sociální důsledky a je mnohými ekonomy považována hned vedle inflace za makroekonomické zlo. Rozdíl mezi důsledky nezaměstnanosti a inflace spočívá v tom, že nezaměstnanost postihuje jen některé rodiny, oproti tomu inflace postihuje celou populaci.

Pomocí Okunova zákona lze kvantifikovat propad produktu, ke kterému dochází, když země nevyrabí na hranici svých možností, protože nevyužívá všechny dostupné zdroje. K tomuto problému dochází, jestliže existuje dlouhodobá nezaměstnanost. Přetrvávající nezaměstnanost může mít negativní dopad na státní rozpočet, a to tím, že může vzniknout nebo se prohlubovat schodek státního rozpočtu. Děje se tak především kvůli nutnosti poskytovat a vyplácet Pvn a s tím spojené zajištění chodu a financování úřadu práce a poskytování příspěvků na aktivní politiku zaměstnanosti. Dalším důvodem je absence daní z příjmu od nezaměstnaných lidí a zároveň od těchto lidí neplynou do státního rozpočtu výběry z nepřímých daní v takové výši, jako od zaměstnané populace.³⁵

Nezaměstnanost má vliv na život ve společnosti, ale i na život samotných nezaměstnaných, kde ztráta zaměstnání pro ně znamená pokles jejich životní úrovně, který je spojen s poklesem příjmu. Pro každého jedince znamená ztráta zaměstnání jinou skutečnost, mohou za to charakteristické vlastnosti. Jinak se vyrovnává se ztrátou zaměstnání muž než žena, kvalifikovaní oproti lidem bez kvalifikace, mladí oproti starším

³³ Holman R. *Ekonomie, 4. aktualizované vydání 2005*

³⁴ Mareš P. *Nezaměstnanost jako sociální problém 2002*

³⁵ Jurečka V. a kolektiv *Makroekonomie 3., aktualizované a rozšířené vydání 2017*

apod.³⁶ U dlouhodobě nezaměstnaných může docházet k úpadku lidského kapitálu, nezaměstnaní totiž ztrácejí praktické a teoretické dovednosti získané a udržované prací. U dlouhodobě nezaměstnaných je také problémem, že po nástupu do nového zaměstnání nejsou schopni podávat takové pracovní výkony, které od nich očekává zaměstnavatel. U lidí, u kterých se doba nezaměstnanosti prodlužuje, může klesat zájem o práci. Zvykne si na pobírání různých sociálních dávek a přitom může investovat čas podle svých potřeb.

Dalším důsledkem dlouhodobé nezaměstnanosti může být nárůst kriminality. Je to způsobeno tím, že nezaměstnaní si chtějí zachovat určitou životní úroveň a tak si obstarávají finanční prostředky pomocí trestní činnosti.

Jak uvádí Jurečka V: *„Ztráta zaměstnání také vede k sociální izolaci. Nezaměstnaného může postihnout ztráta kontaktů, společenské prestiže, případně autority v rodině.“* Nezaměstnanost může i negativně ovlivňovat vztahy mezi rodinnými příslušníky.

Nezaměstnaní a zejména ti dlouhodobí mohou propadat depresím a hledat řešení svých problému v alkoholu nebo v jiných omamných látkách. U nezaměstnaných také dochází častěji k sebevraždám.³⁷

3.2.2 Míra nezaměstnanosti

Přirozená míra nezaměstnanosti je ukazatel, který popisuje trh práce. Jedná se o úroveň, při které jsou pracovní trhy v rovnováze, neboli přirozená míra v nezaměstnanosti vzniká v bodě, kde se protíná nabídka práce s poptávkou po práci.

Přirozenou míru nezaměstnanosti mohou ovlivňovat faktory a to motivace lidí hledat si práci, schopnost úřadu práce vyhledávat vhodná místa a umisťovat na ně vhodné uchazeče, velikost a délka PvN a demografická skladba ekonomicky aktivního obyvatelstva.³⁸

Míra nezaměstnanosti je podílem nezaměstnaných k práce schopnému obyvatelstvu. V různých zemích existují v zásadě dva hlavní postupy, jak zjistit míru nezaměstnanosti. V prvním z nich se vychází z počtů uchazečů o zaměstnání vedených na úřadu práce, v druhém postupu se pravidelně provádějí výběrová šetření. Výhodou těchto šetření je,

³⁶ Mareš P. *Nezaměstnanost jako sociální problém 2002*

³⁷ Jurečka V. a kolektiv *Makroekonomie 3., aktualizované a rozšířené vydání 2017*

³⁸ Jurečka V. a kolektiv *Makroekonomie 3., aktualizované a rozšířené vydání 2017*

že zachycují kromě nezaměstnaných zaevidovaných na úřadu práce i nezaměstnané, kteří v evidenci uchazečů o zaměstnání zaevidování nejsou.³⁹

„V České republice zjišťuje míru nezaměstnanosti Český statistický úřad pomocí speciálního průzkumu na vybraném vzorku asi 25000 domácností“ Na základě tohoto průzkumu, neboli výběrového šetření pracovních sil, Český statistický úřad stanovuje hodnotu obecné míry nezaměstnanosti.

V České republice se od ledna 2013 používá ukazatel s názvem podíl nezaměstnaných osob, „který vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let ze všech obyvatel ve stejném věku“⁴⁰ a nahrazuje tím míru registrované nezaměstnanosti. Důvodem používání tohoto modelu je srovnávání dosažitelných uchazečů z více zdrojů, díky tomu se předchází záměně míry nezaměstnanosti a její nesprávné interpretaci.⁴¹

V ekonomice není důležitá pouze míra nezaměstnanosti, ale musí se také rozhodnout, zda se jedná o krátkodobou nebo dlouhodobou nezaměstnanost. Krátkodobá nezaměstnanost není tak závažným problémem, oproti tomu dlouhodobá nezaměstnanost je brána jako závažný problém, většinou jako dlouhodobá nezaměstnanost je brána ta, která je delší jak 1 rok. Dlouhodobá nezaměstnanost může i negativně působit na zaměstnavatele. Zaměstnavatel může na základě dlouhodobé nezaměstnanosti vyhodnotit, že uchazeč pro něj není vhodný.⁴²

3.3 Minimální mzda

Minimální mzdu stanovuje zákoník práce jako nejnižší přípustnou mez odměny za vykonanou práci v pracovněprávním vztahu pro všechny zaměstnance a nerozlišuje se, zda je práce vykonávána na základě pracovní smlouvy nebo na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti a zda je pracovní poměr uzavřen na dobu určitou nebo neurčitou. Výše základní sazby minimální mzdy je stanovena nařízením vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženém pracovním prostředí, ve znění pozdějších předpisů. Uvedená minimální mzda v tomto nařízení se vztahuje k týdenní pracovní době 40 hodin.

³⁹ Mareš P. *Nezaměstnanost jako sociální problém 2002 str. 22*

⁴⁰ [cit.3.9.2017] https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/zmena_metodiky

⁴¹ [cit.3.9.2017] https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/zmena_metodiky

⁴² Jurečka V. a kolektiv *Makroekonomie 3., aktualizované a rozšířené vydání 2017*

U některých typů zaměstnání je pracovní doba snížena, např. u zaměstnání vykonávané v podzemí nebo v nepřetržitém pracovním provozu. V těchto případech se zvyšuje minimální hodinová mzda a tím je zajištěna jednotná výše týdenní resp. měsíční minimální mzdy pro každého zaměstnance. Jestliže je pracovní poměr sjednán na zkrácený úvazek, snižuje se výše minimální mzdy úměrně odpracované době. Pokud odměna z dohody za kalendářní měsíc nedosáhne výše minimální mzdy je zaměstnavatel povinen zaměstnanci doplatit rozdíl až do výše minimální mzdy bez ohledu na to, zda zaměstnanec může za nižší výkonnost či nikoliv. Kontrolu nad dodržováním pracovně právních předpisů v oblasti odměňování zaměstnanců provádí oblastní inspektoráty práce a jim nadřízený orgán Státní úřad inspekce práce.⁴³

Jak je uvedeno v informaci o minimální mzdě: „*Od 1. ledna 2018 se zvyšuje základní sazba minimální mzdy o 1200 Kč na 12200 Kč za měsíc.*“⁴⁴

3.4 Politika zaměstnanosti

Stát spolu s dalšími subjekty a to především se zaměstnavateli a odborovými organizacemi vytváří státní politiku a zabezpečuje tak právo na zaměstnání osobám, které mohou a chtějí pracovat a využívá k tomu dostupné nástroje a postupy a tím se snaží zlepšit situaci na trhu práce s maximální mírou zaměstnanosti. Orgány činné, které vykonávají státní politiku zaměstnanosti, jsou Úřad práce ČR a jemu nadřízený orgán Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR.⁴⁵

Aktivní politika zaměstnanosti je nástrojem k zajištění, co možná nejvyšší zaměstnanosti a především k uplatnění osob z tzv. rizikových skupin a to formou rekvalifikací, investičních pobídek, veřejně prospěšných prací, společensky účelných pracovních míst, překlenovacích příspěvků, příspěvků na zapracování a příspěvku na podnikání. Další součástí, kterou zahrnuje aktivní politika zaměstnanosti je poradenství, které poskytují úřady práce.⁴⁶

⁴³[cit.16.10.2017] https://www.mpsv.cz/files/clanky/28272/Informace_o_MMe_od_1_ledna_2017_na_web_MPSV.pdf

⁴⁴[cit.18.1.2018] https://www.mpsv.cz/files/clanky/31800/Informace_o_MMe_od_1_ledna_2018_na_web_MP_SV.pdf

⁴⁵ Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti

⁴⁶ Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti

Jak je uvedeno na webové stránce ministerstva vnitra ČR: „*Pasivní politikou zaměstnanosti se oproti tomu rozumí zprostředkování zaměstnání uchazečům o práci a také vyplácení podpory v nezaměstnanosti.*

Stávající zákon o zaměstnanosti již s tímto právně-teoretickým termínem nepracuje, nicméně v rámci pozitivního práva ho můžeme nalézt například ve vyhláškách ministerstva financí.“⁴⁷

3.4.1 Úřad práce ČR a jeho úloha

Úřad práce ČR slouží jako správní orgán jak v oblasti zaměstnanosti, tak i jako správní orgán systému pomoci v hmotné nouzi.

Nynější podoba úřadu práce je zřízena Zákonem č.73/2011 o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů. Tento zákon nabyl účinnosti dne 1. 4. 2011 a mimo jiné upravuje organizační strukturu, podle níž se úřad práce ČR člení na generální ředitelství, krajské pobočky a kontaktní pracoviště.⁴⁸

Úřad práce je správní orgán, který v oblasti zaměstnanosti vede evidenci volných pracovních míst, zajišťuje zprostředkování zaměstnání, poskytuje informace v oblasti zaměstnanosti osobám i zaměstnavatelům. Uchazečům, kteří splňují zákonem stanovené podmínky, vyplácí podporu v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci a využívá různých nástrojů pro zvyšování lidského kapitálu na pracovním trhu a další.⁴⁹

Jako správní orgán systému pomoci v hmotné nouzi rozhoduje o přiznání dávek hmotné nouze, poskytuje informace osobám, které vedou k řešení hmotné nouze nebo k jejímu předcházení, spolupracuje zejména s orgány OSPOD, povinnými osobami, orgány činnými v trestním řízení a soudy při uplatňování nároku dítěte na výživné a při vymáhání plnění vyživovací povinnosti. Krajská pobočka úřadu práce ČR dále vede evidenci osob, vykonávající veřejnou službu, uděluje těmto osobám závazné pokyny a uzavírá smlouvy o výkonu veřejné služby a jiné.⁵⁰

Úřad práce dále působí v oblastech státní sociální podpory, dávek pro osoby se zdravotním postižením, příspěvku na péči, dávek pěstounské péče, ochrany zaměstnanců

⁴⁷[cit.3.9.2017] <http://www.mvcr.cz/clanek/sprava-na-useku-zamestnanosti.aspx>

⁴⁸ [cit.3.9.2017] <http://portal.mpsv.cz/upcr/oup/info>

⁴⁹ Zákon č. 73/2011 Sb. o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů

⁵⁰ [cit.3.9.2017] Zákon č.111/2016 Sb. o pomoci v hmotné nouzi

při platební neschopnosti zaměstnavatele a inspekce poskytování sociálně-právní ochrany.⁵¹

3.4.2 Uchazeč o zaměstnání

Uchazečem o zaměstnání se může stát jakákoli fyzická osoba, která může být účastníkem pracovně právního vztahu, má trvalý pobyt, nebo povolení k pobytu na území ČR a chce a může pracovat a o zaměstnání se uchází. Zákon o zaměstnanosti i přesně definuje, kdo se uchazečem o zaměstnání stát nemůže. Nemůže se jím např. stát osoba, která je zaměstnána v pracovním nebo služebním poměru s výjimkou tzv. nekolidujícího zaměstnání, OSVČ, společník nebo jednatel společnosti s ručením omezeným, komanditista, ředitel obecně prospěšné společnosti, vedoucí organizační složky zahraniční právnické osoby, člen družstva, který vykonává práci pro společnost a za tuto činnost je odměňován a jeho odměna přesáhne polovinu minimální mzdy. Do evidence uchazečů o zaměstnání se nemůže ani zaevidovat fyzická osoba pověřená obchodním vedením, nucený správce, prokurista nebo likvidátor, člen zastupitelstva, pěstoun, který pobírá odměnu pěstouna ve výši 20 nebo 24 tis. měsíčně, poslanec, soudce a student denního studia, který neodpracoval v posledních dvou letech minimálně 12 měsíců. Evidence uchazečů o zaměstnání je spojena s řadou práv, ale i povinností. Uchazeč o zaměstnání má především nárok na pomoc při hledání vhodného zaměstnání a s tím spojené poradenství. Vhodným zaměstnáním se rozumí to zaměstnání, které odpovídá možnostem uchazeče z hlediska jeho zdraví a pokud možno jeho kvalifikaci, schopnostem, dosavadní délce zaměstnání, dopravní dosažitelnosti nebo zajišťovat možnost ubytování. Vhodné zaměstnání by mělo být ideálně uzavřeno na dobu neurčitou, nebo dobu určitou, ale delší než 3 měsíce a délka pracovní doby by měla činit minimálně 80% stanovené týdenní pracovní doby. Vhodné zaměstnání zakládá povinnost odvádět pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Uchazeč o zaměstnání má dále nárok na zvýšenou péči, pokud jí potřebuje, na pracovní rehabilitaci, pokud je osobou se zdravotním postižením. Největší výhodou pro uchazeče o zaměstnání je podpora v nezaměstnanosti. Na tu má uchazeč nárok ze zákona, pokud odpracoval 12 měsíců v posledních 2 letech, tato doba musí být s důchodovým pojištěním, ale lze jí započítat i náhradní dobou, např. rodičovskou dovolenou nebo invalidním důchodem ve III. stupni.

⁵¹ <http://portal.mpsv.cz/upcr/oup/info>

Nárok na PvN však nevznikne osobě, které byl v posledních 6 měsících před zařazením do evidence ukončen pracovní poměr pro hrubé porušení pracovních povinností.⁵²

3.5 Systém pomoci v hmotné nouzi

Pojem hmotná nouze byl poprvé v právním pořádku České republiky použit v článku 30 odst. 2 LZPS. Pojem hmotné nouze se může specifikovat jako sociální situace osoby, která nemá dostatek finančních prostředků a ostatních předmětů nebo služeb k uspokojování základních životních podmínek.⁵³ Systém pomoci v hmotné nouzi „vychází z předpokladu, že každá osoba, která pracuje, se musí mít lépe než ta, která nepracuje, popřípadě se práci vyhýbá.“⁵⁴

Dávky hmotné nouze a náklady na ně spojené hradí stát a rozdělují se na dávky opakovatelné, tam je zahrnut příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení, a dávku jednorázovou, kam patří mimořádná okamžitá pomoc.⁵⁵

O nároku na tyto dávky se rozhoduje ve správním řízení, které je zahájeno na základě písemně podané žádosti. Při správním řízení se často používá tzv. správní uvážení, které pomáhá orgánu pomoci v hmotné nouzi zvolit jedno z možných řešení, které jim nabízí právní normy. Správní uvážení však neznamená svobodné rozhodování správního orgánu, ale naopak probíhá v přesně vyznačených mezích, která jsou stanovena příslušnou správní právní normou. Při použití správního uvážení je orgán pomoci v hmotné nouzi povinen zachovat objektivitu a nestrannost.⁵⁶

3.5.1 Zákon o pomoci v hmotné nouzi

Zákon o pomoci v hmotné nouzi zaručuje každému, kdo se nachází v hmotné nouzi zabezpečení základních životních podmínek, tím se rozumí potřeby biologické, psychické a sociální, a to prostřednictvím dávek pomoci v hmotné nouzi. Před přiznáním dávek je osoba povinna využít všechny prostředky k tomu, aby zlepšila svou životní situaci. Zákon o hmotné nouzi je jedním z nástrojů, kterými bojuje stát proti vyloučení osob ze společnosti. Právo na poskytnutí pomoci nemusí nutně znamenat nárok na poskytnutí

⁵² Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti

⁵³ Beck P., Grunerová I., Pavelková M. *Zákon o pomoci v hmotné nouzi Zákon o životním a existenčním minimu*; 2016

⁵⁴ [cit.3.9.2017] <http://www.mpsv.cz/cs/5>

⁵⁵ Zákon č.111/2016 Sb. o pomoci v hmotné nouzi

⁵⁶ Beck P., Grunerová I., Pavelková M. *Zákon o pomoci v hmotné nouzi Zákon o životním a existenčním minimu*; 2016

dávek hmotné nouze, každý má však nárok na poskytnutí sociálního poradenství, kterou zabezpečuje Úřad práce ČR, Ministerstvo práce a sociálních věcí nebo obecní úřady s rozšířenou působností a újezdní úřady. Tyto orgány poskytují potřebné informace připínající k řešení nepříznivé sociální situace osob.⁵⁷

Za osobu v hmotné nouzi je považována osoba nebo rodina, která má nedostatečný příjem a zároveň si objektivně nemůže tento příjem zvýšit vlastním přičiněním a tak si zajistit životní podmínky, které jsou přijatelné pro společnost.⁵⁸

Zákon o pomoci v hmotné nouzi vymezuje i osoby, které v hmotné nouzi nejsou. Patří sem osoby, které nejsou v pracovněprávním vztahu ani nejsou osobou samostatně výdělečně činnou a zároveň nejsou vedeni v evidenci uchazečů o zaměstnání, osoby starší 68 let, poživatelé starobního důchodu nebo invalidního důchodu ve III. stupni, dále osoby pobírající peněžitou pomoc v mateřství nebo rodičovský příspěvek, osoby osobně pečující o děti, které jsou závislé na pomoci jiné fyzické osoby a jsou mladší 10 let, osobou hmotné nouze nemůže být ani poživatel příspěvku na péči od II. stupně závislosti, nezaopatřené dítě, osoba, která je v pracovní neschopnosti a zaměstnanec, kterému zaměstnavatel nevyplatil mzdu, nebo obdobný příjem v termínu splatnosti.⁵⁹

3.5.2 Zákon o životním a existenčním minimu

„Tento zákon stanoví životní minimum jako minimální hranici peněžních příjmů fyzických osob k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb a existenční minimum jako minimální hranici příjmů osob, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních potřeb na úrovni umožňující přežití.“⁶⁰

Životní minimum je zákonem stanovená minimální hranice, pod kterou nastává stav hmotné nouze a výše životního minima je stanovena tak, aby se daly zajistit životní potřeby na velmi skromné úrovni. Při výplatě životního minima se zohledňuje, zda o dávku žádá jednotlivec, to je osoba, která není společně posuzovaná s jinými osobami, nebo více osob. Pokud o dávku žádá jednotlivec tak je pro něj stanovena částka životního minima ve výši 3410,-Kč. Pokud žádá o dávku více společně posuzovaných osob je částka 3410,-

⁵⁷ Beck P., Grunerová I., Pavelková M. Zákon o pomoci v hmotné nouzi Zákon o životním a existenčním minimu;2016

⁵⁸ [cit.3.9.2017] <http://www.mpsv.cz/cs/5>

⁵⁹ Zákon č.111/2016 Sb. o pomoci v hmotné nouzi

⁶⁰ Zákon č. 110/2006 Sb. o životním a existenčním minimu

Kč vyplacená osobě, která je posuzovaná jako první v pořadí a dalším osobám je pak částka odstupňovaná podle kritérií stanovené zákonem.⁶¹

Částka existenčního minima je stanovena na 2200,-Kč a je stanovena v jednotné výši. Existenční minimum se využívá při určení částky živobytí pro účely dávek pomoci v hmotné nouzi. V některých případech lze využít existenční minimum jako sankční opatření např. u osoby, která neplatí výživné.⁶²

3.5.3 Veřejná služba

Veřejná služba byla do zákona o pomoci v hmotné nouzi zakotvena již od 1. 1. 2009. Díky veřejné službě si osoba, která dlouhodobě setrvala ve stavu hmotné nouze, měla zachovat pracovní návyky a za cíl bylo kladeno podpořit vlastní aktivitu osob a tím je znovu začlenit do společnosti a znovu jim nalézt zaměstnání. Výkon tehdejší veřejné služby do konce roku 2011 měl vliv na výši dávek živobytí. Tehdy u příspěvku na živobytí, šlo o to, aby osoba pobírající příspěvek na živobytí děle jak šest měsíců, odpracovala několik hodin na veřejné službě a tím se jí příspěvek na živobytí navyšoval. Jak uvádí Beck P.: „*Od 1. 1. 2012 se výkon veřejné služby pro účely navyšování částky živobytí přestal hodnotit.*“ Největším problémem tohoto modelu bylo zakotvení ustanovení do zákona o zaměstnanosti, že uchazeč o zaměstnání, který odmítne vykonávat veřejnou službu bez vážného důvodu, může být vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání. Toto ustanovení napadl Ústavní soud ČR a s účinností od 10. 12. 2012 bylo ustanovení zrušeno.⁶³

S účinností od 1. 2. 2017 se veřejná služba opět využívá, ale nyní nemá vliv na vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání. Veřejnou službu vykonávají osoby, využívající dávek pomoci v hmotné nouzi a osoby vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání na základě dohody krajské pobočky úřadu práce s obcemi nebo dalšími subjekty, pro které je veřejná služba vykonávána, a to např. udržováním čistoty veřejných prostranství a tím dochází ke zlepšování životního prostředí. Za výkon veřejné služby nenáleží odměna, ale příjemci

⁶¹ Beck P., Grunerová I., Pavelková M. *Zákon o pomoci v hmotné nouzi Zákon o životním a existenčním minimu; 2016*

⁶² Beck P., Grunerová I., Pavelková M. *Zákon o pomoci v hmotné nouzi Zákon o životním a existenčním minimu; 2016*

⁶³ Beck P., Grunerová I., Pavelková M. *Zákon o pomoci v hmotné nouzi Zákon o životním a existenčním minimu; 2016*

dávek hmotné nouze, který vykoná veřejnou službu v rozsahu alespoň 30 hodin v kalendářním měsíci, se zvyšuje částka existenčního minima.⁶⁴

Od 1. 2. 2017 zákon o pomoci v hmotné nouzi ukládá, že osoba, která pobírá příspěvek na živobytí déle jak 6 měsíců a není žádným způsobem aktivní, bude její příspěvek na živobytí snížen na částku existenčního minima. Pokud je příjemce dávek hmotné nouze aktivní a nastoupí do nějakého projektu, rekvalifikace nebo odpracuje minimálně 20 hodin měsíčně, výše příspěvku na živobytí se mu nezmění. Pokud ovšem příjemce dávek hmotné nouze odpracuje více jak 30 hodin měsíčně, zvyšuje se mu příspěvek na živobytí o 605,- Kč.⁶⁵

Subjektům, které se zapojí do veřejné služby, Úřad práce ČR proplatí příspěvek na ve výši 1000,- Kč na pracovní a ochranné pomůcky pro osobu vykonávající veřejnou službu.⁶⁶

3.6 Charakteristika okresu Mělník z pohledu řešené problematiky

Okres Mělník se nachází v severní části středních Čech. Svoji rozlohou, která se souměrně rozkládá kolem soutoku Vltavy a Labe, je druhým nejmenším okresem ve Středočeském kraji. Nachází se v něm 69 obcí, z toho 7 měst a 1 městys. Od 1. 1. 2003 se díky reformě veřejné správy okres člení na 3 správní obvody měst Mělníka, Kralup nad Vltavou a Neratovic a na 4 správní obvody s pověřeným obecním úřadem, kam se řadí navíc město Mšeno. Díky výrobě energie a chemickému průmyslu, který dosáhl největšího rozkvětu po 2. světové válce a je z velké části v okresu zastoupen, se okres Mělník z hlediska kvality životního prostředí řadí mezi nejvíce postižené oblasti ve středních Čechách a v některých ukazatelích patří k nejhorším v republice. Kromě průmyslových odvětví je okres Mělník také významný pro tradiční zemědělská odvětví, zelinářství a ovocnářství a je jedinou oblastí, kde se ve větším měřítku pěstuje vinná réva. „V okrese Mělník bylo k 31. 12. 2016 zapsáno v registru ekonomických subjektů celkem 24 368 subjektů (7,4 % subjektů kraje), z nichž tvoří 5,1 % odvětví zemědělství a lesnictví, 12,3 % průmysl, 13,0 % činnosti ve stavebnictví a 23,4 % velkoobchod a maloobchod (vč. oprav a údržby motorových vozidel).“⁶⁷

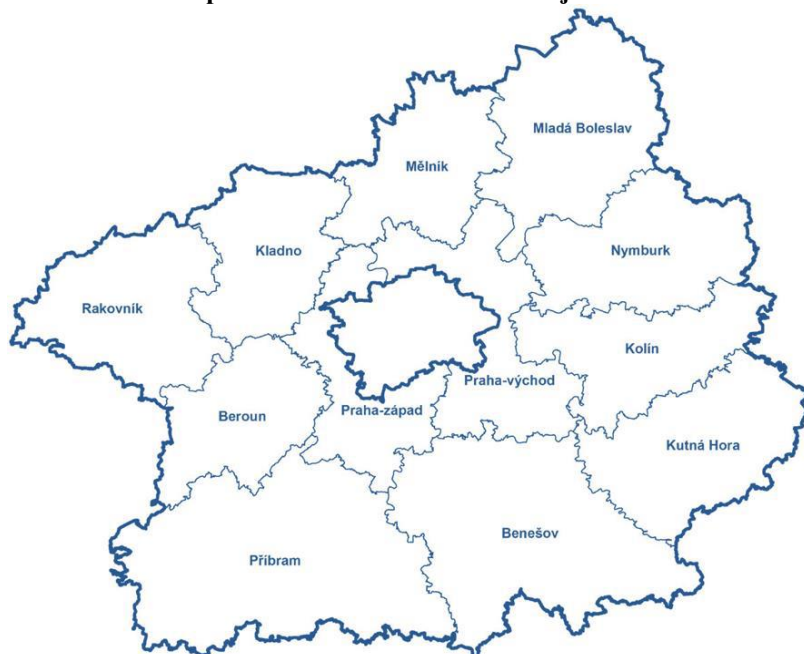
⁶⁴ Zákon č.111/2016 Sb. o pomoci v hmotné nouzi

⁶⁵ [cit.3.9.2017] <http://www.parlamentnilisty.cz/politika/politici-volicum/Ministryne-Marksova-Verejna-sluzba-ma-lidem-pomahat-ne-je-trestat-474054>

⁶⁶ Zákon č.111/2016 Sb. o pomoci v hmotné nouzi

⁶⁷ [cit.17.10.2017] https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_melnik

Obrázek č. 1: Mapa okresů ve Středočeském kraji

Zdroj: Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2016 a strategie APZ pro rok 2017.

Okres Mělník je rozdělen na 3 mikroregiony a to Neratovicko, Mělnicko a Kralupsko.

V Neratovickém mikroregionu se nachází 12 obcí. Mezi významné zaměstnavatele patří Spolana Neratovice a.s., firma THIMM Obaly, k. s. a WAVIN Ekoplastik s.r.o..

Mikroregion Mělnicko pojímá 39 obcí. Severní a východní části regionu jsou zaměřeny na zemědělskou činnost, díky tomu se zde vyskytuje nejvyšší nezaměstnanost. Situaci také ovlivňuje uspořádání oblastí, nedostatečná dopravní obslužnost, ale také téměř nemožná tvorba pracovních míst v CHKO Kokořínsko. Zbývají část Mělnicka pokrývají firmy, které se zabývají především strojírenskou výrobou, zpracování dřeva a potravinářství. Mezi významné zaměstnavatele zde patří Mělnická zdravotní a.s., Danzer Bohemia-Dýhárna a.s., Erwin Junker Grinding Technology a.s. a firma Vitana a.s.

Mikroregion Kralupsko tvoří 18 obcí. Výhodou mikroregionu je blízká vzdálenost do Prahy, díky tomu se v mikroregionu rozrůstá celá řada logistických a distribučních center. Mezi nejvýznamnějšími zaměstnavateli lze uvést sklad společnosti Tesco Stores ČR, Synthos Kralupy a.s. a firma Bidvest Czech republic s.r.o..⁶⁸

Přehled nejvýznamnějších zaměstnavatelů je uveden v příloze č. 1.

⁶⁸ Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2016 a strategie APZ pro rok 2017

3.6.1 Demografická charakteristika okresu Mělník

K 31. 12. 2016 byl počet trvale žijících obyvatel v okrese Mělník 106 516 osob, z toho 52647 mužů a 53 869 žen. V roce 2016 byl navíc v okrese Mělník největší celkový přírůstek za posledních 5 let a to s počtem 922 obyvatel. Tento vysoký přírůstek je dán především migrací osob, kdy v roce 2016 se do okresu přistěhovalo 762 lidí. Nejvíce zastoupenou věkovou kategorií představují osoby ve věku 15-64 let s počtem 69879 osob (65%). Další dvě věkové kategorie 0-14 a 65 a více let jsou v okrese zastoupeny srovnatelně a to pouze s 1 % rozdílem. Dle ČSÚ k 31. 12. 2016 průměrný věk trvale žijících obyvatel v okrese Mělník byl 41,2 let, to je pouze o 0,2 roku více než průměrný věk v celé České republice. Je důležité ale zmínit že, dle hodnot naměřených ČSÚ za posledních pět let, populace v okrese Mělník stárne a průměrný věk obyvatel se neustále zvyšuje.⁶⁹

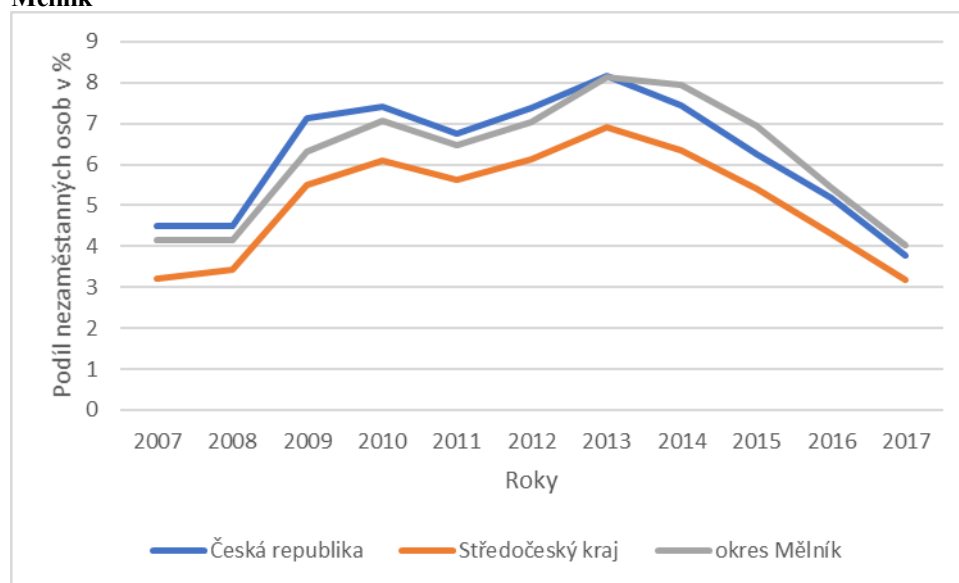
⁶⁹ https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31548&u=__VUZEMI__101__40215#

4 Vlastní práce

4.1 Statistická analýza vývoje podílu nezaměstnaných osob v okrese Mělník, Středočeském kraji a v celé České republice

V České republice podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. 2017 činil 3,77 %, jedná se o nejnižší hodnotu za posledních 10 let. Středočeský kraj, ve kterém leží okres Mělník, patří ke krajům, kde je dlouhodobě nejnižší nezaměstnanost. Dá se tak přisuzovat poloze Středočeského kraje, který obklopuje Hlavní město Prahu. Hodnoty podílu nezaměstnaných osob naměřené v letech 2007-2017 za Českou republiku, Středočeský kraj a okres Mělník jsou uvedeny v příloze č. 2.

Graf č. 1: Vývoj podílu nezaměstnaných osob v letech 2007-2017 v ČR, Středočeském kraji a okrese Mělník

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

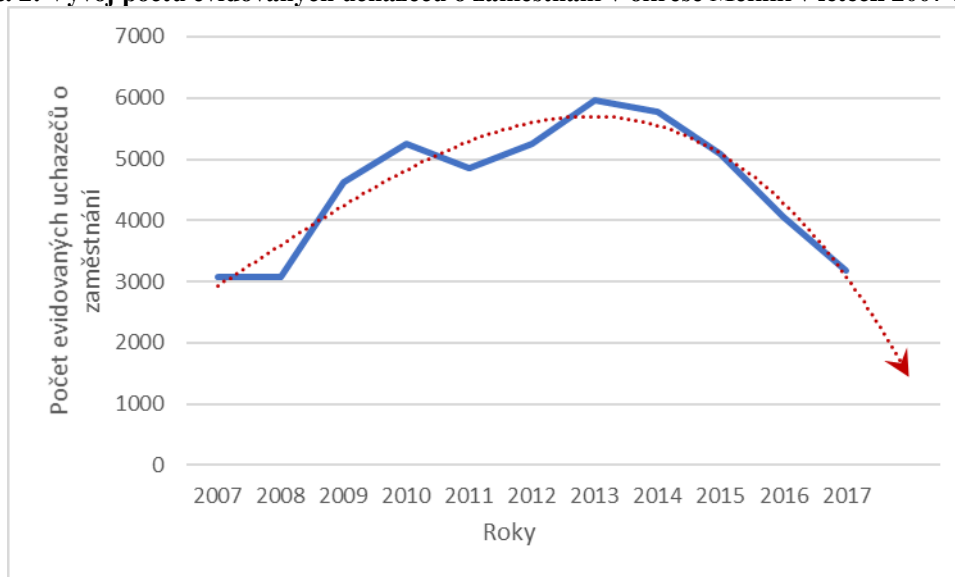
V letech 2008-2010 docházelo k růstu nezaměstnanosti vlivem ekonomické krize, v roce 2011 podíl nezaměstnaných osob díky mírnému oživení ekonomiky klesl, ale v dalších letech opět docházelo k nárůstu nezaměstnanosti a v roce 2013 dosahovala nezaměstnanost maxima (viz graf č. 1). V letech 2013-2017 má nezaměstnanost klesající trend. Podle průměrného koeficientu růstu v tomto období vypočítaným dle vzorce [2.4], který se rovná 82,4 % pro Českou republiku, 82,3 % pro Středočeský kraj a 89,4 % pro okres Mělník, lze ze statistického pohledu předpokládat, že nezaměstnanost bude nadále

klesat. Z pohledu ekonomů je však pokles nezaměstnanosti již značně omezený a nebude docházet k tak vysokému poklesu nezaměstnanosti jako doposud.

4.2 Statistická analýza vývoje a podílu evidovaných uchazečů o zaměstnání

Z hlediska statistických analýz lze pohlížet na uchazeče o zaměstnání jako na souhrnný celek nebo naopak lze uchazeče o zaměstnání zkoumat na základě vybraných kategorií, do kterých se mohou členit z hlediska pohlaví, zdraví, věku, vzdělání apod. K 31. 12. 2017 bylo evidováno Úřadem práce ČR 280 620 uchazečů o zaměstnání, z toho 3182 uchazečů o zaměstnání připadá na okres Mělník, jedná se tak o třetí nejnižší hodnotu v letech 2007-2017. Tak jako podíl nezaměstnaných osob, tak i počet evidovaných uchazečů o zaměstnání dosahoval v roce 2013 maxima (viz graf č. 2), kdy bylo v evidenci uchazečů o zaměstnání zaevidováno 5956 lidí. Podle hodnot prvních absolutních diferencí podle vzorce [2.1], došlo k největšímu meziročnímu nárůstu v roce 2009, tedy oproti roku 2008 bylo zaevidováno o 1549 uchazečů o zaměstnání více. Naopak k největšímu meziročnímu snížení došlo v roce 2016, kdy hodnota první absolutní difference se rovnala -1012, neboli počet evidovaných uchazečů o zaměstnání se snížil o 20 %. Jelikož od roku 2013 vykazuje časová řada pokles, na základě hodnoty průměrného koeficientu růstu [viz vztah 2.4], který se rovná 85 %, lze konstatovat, že v průběhu let 2013-2017 docházelo k průměrnému meziročnímu poklesu počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání o 15 %.

Graf č. 2: Vývoj počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání v okrese Mělník v letech 2007-2017

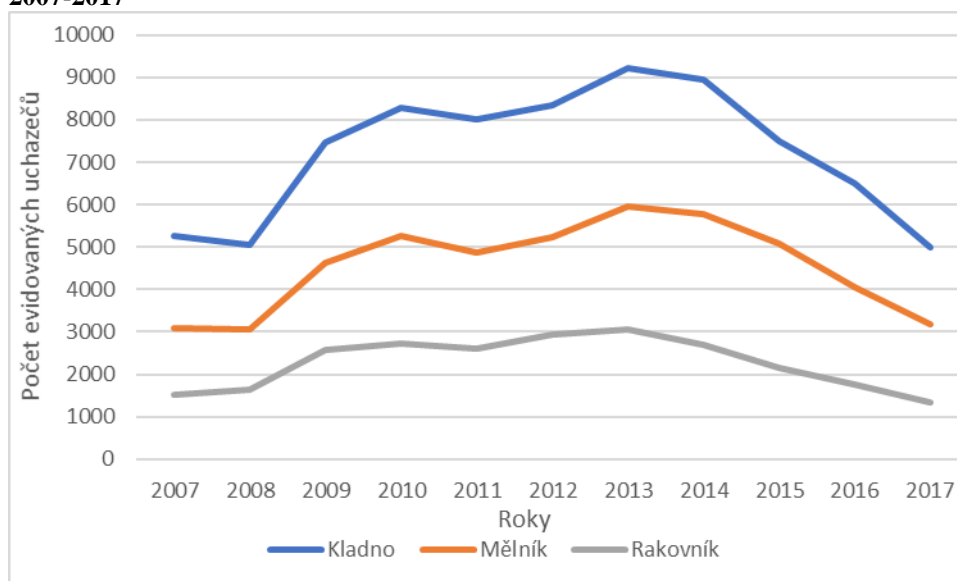
Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Pro lepší zobrazení směru trendu vývoje je křivka grafu č. 2 proložena kvadratickou trendovou funkcí. Tato trendová funkce je k popsání časové řady vhodná, neboť korelační koeficient se rovná 0,9018. Podle trendové funkce lze tedy předpokládat další pokles počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání. Vypočítané vybrané elementární charakteristiky jsou uvedeny v příloze č. 3.

4.2.1 Komparace vývoje počtu evidovaných uchazečů ve Středočeském kraji

Okres Mělník je jedním z 12 okresů Středočeského kraje. Ve srovnání s jinými okresy Středočeského kraje se okres Mělník řadí na 4. místo s nejvyšším průměrným počtem evidovaných uchazečů o zaměstnání v letech 2007-2017. V grafickém znázornění č. 3 je zachycen vývoj počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání v okrese Mělník v porovnání s okresem Kladno, kde byl naměřen nejvyšší průměrný počet evidovaných uchazečů o zaměstnání a s okresem Rakovník, kde byl naopak naměřen nejnižší průměrný počet evidovaných uchazečů o zaměstnání. Ostatní naměřené hodnoty za celý Středočeský kraj jsou uvedeny v příloze č. 4. K nejvyššímu rozdílu počtu evidovaných uchazečů mezi okresy Mělník a Kladno došlo v roce 2013, kdy bylo v okrese Kladno zaevidováno o 3277 uchazečů o zaměstnání více než v okrese Mělník. Mezi okresy Mělník a Rakovník byl nejvyšší rozdíl mezi počtem evidovaných uchazečů naměřen v roce 2014, kdy bylo v okrese Rakovník zaevidováno o 3069 uchazečů o zaměstnání méně než v mělnickém okrese.

Graf č. 3: Komparace vývoje počtu evidovaných uchazečů v okrese Mělník, Kladno, Rakovník v letech 2007-2017

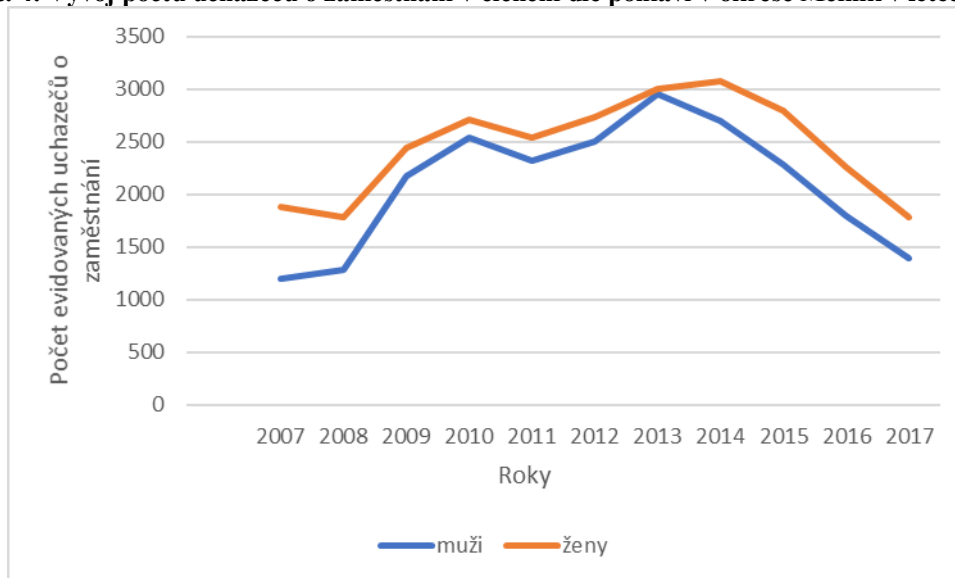

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

4.2.2 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v členění dle pohlaví

Z grafického znázornění č. 4 je zřejmé, že v okrese Mělník bylo za posledních 10 let na Úřadě práce ČR zaevidováno více žen než mužů. Je to dáno právě tím, že se ženy hůře uplatňují na trhu práce. Ačkoliv počet zaevidovaných mužů v evidenci úřadu práce ve sledovaném období 2007-2017 dosahoval maxima v roce 2013 s počtem 2957 mužů, nejvíce zaevidovaných žen bylo ve sledovaném období až o rok později a to s počtem 3076 žen. Podle výpočtů prvních absolutních diferencí dle vzorce [2.1] byl nejvyšší meziroční nárůst u obou pohlaví v roce 2009, kdy zaevidovaných žen bylo o 663 a mužů o 886 více než v roce 2008. Naopak k nejvyššímu meziročnímu poklesu došlo u obou pohlaví v roce 2016, kdy první absolutní diference u žen se rovnala -528 a u mužů -484. Jelikož časové řady mají kolísavý charakter lze vypočítat průměrný koeficient růstu dle vzorce [2.4] až za poslední období a to konkrétně u žen v letech 2014-2017 a u mužů v letech 2013-2017. Průměrný koeficient růstu u žen představuje 83,5 %, neboli průměrný meziroční pokles evidovaných žen je 13,5 %. Průměrný koeficient růstu u mužů činí 82,8 %, neboli průměrný meziroční pokles evidovaných mužů je 17,2 %. Vypočítané vybrané elementární charakteristiky jsou uvedeny v příloze č. 5.

Graf č. 4: Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v členění dle pohlaví v okrese Mělník v letech 2007-2017

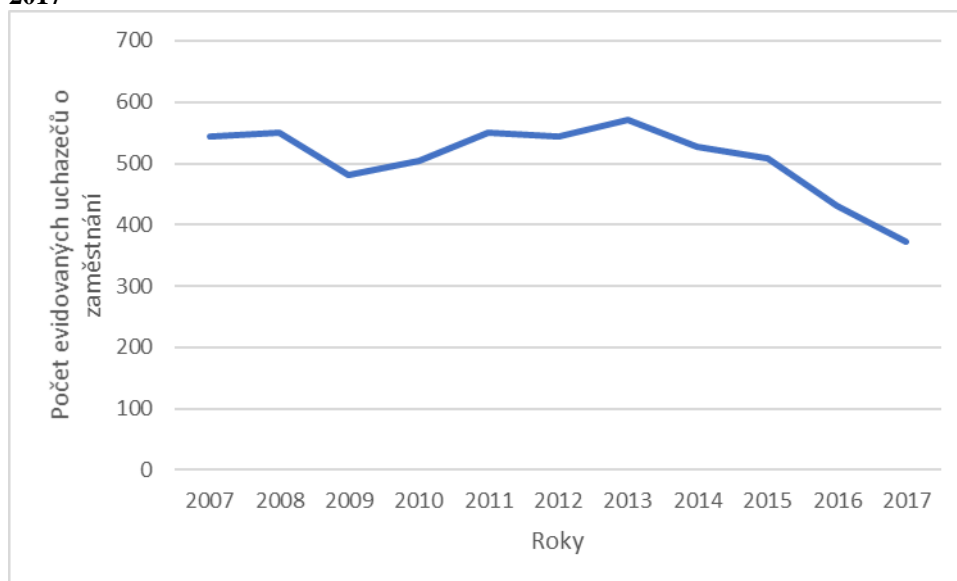

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

4.2.3 Statistická analýza vývoje počtu uchazečů se zdravotním postižením

Osoby se zdravotním postižením patří bezesporu do rizikových skupin uchazečů o zaměstnání. Zaměstnavatelé sice mají zájem o tyto uchazeče, jelikož mohou čerpat od státu různé úlevy na daních apod., ale kladou si takové podmínky, které uchazeč se zdravotním postižením nemůže splnit. Křivka vývoje počtu uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením, která je zachycena v grafu č. 4, ukazuje pozitivní vliv hospodářského růstu na zaměstnávání těchto uchazečů. Od roku 2013 má křivka evidovaných uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením klesající trend. K 31. 12. 2017 bylo v okrese Mělník vedeno v evidenci Úřadu práce ČR 373 uchazečů se zdravotním postižením, což představuje pokles o 170 evidovaných uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením než v roce 2007. Dle vypočítaných prvních absolutních diferencí viz vzorec [2.1], které jsou uvedeny v příloze č. 6, došlo k nejvyššímu meziročnímu nárůstu počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením v roce 2011, kdy první absolutní diference se rovnala 46, neboli v roce 2011 bylo zaevidováno o 46 uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením více než v roce 2010. Nejvyšší meziroční pokles počtu evidovaných uchazečů proběhl v roce 2016, kdy vypočítaná první absolutní diference se rovnala -76, čili v roce 2016 bylo zaevidováno o 76 osob se zdravotním postižením méně než v roce 2015.

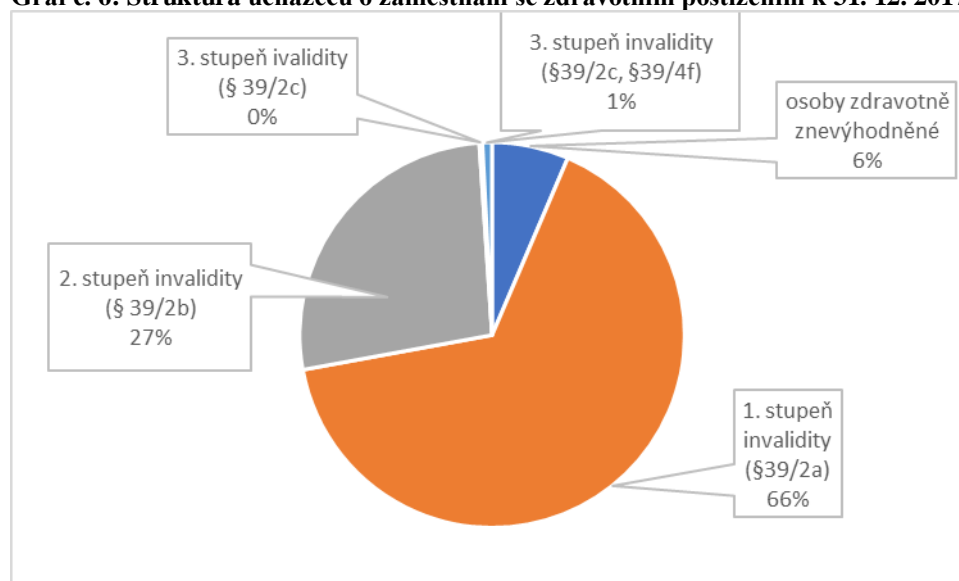
Graf č. 5: Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením v okrese Mělník v letech 2007-2017

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Pro zaměstnávání uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením je důležitá závažnost jejich postižení. Strukturální složení uchazečů se zdravotním postižením v okrese Mělník ukazuje graf č. 6, z něhož je patrné, že největší část zastupují uchazeči invalidní v 1. stupni (dle §39/2b) s počtem 245 uchazečů, oproti tomu k 31. 12. 2017 byla v okrese Mělník pouze 1 evidovaná osoba invalidní ve 3. Stupni (dle §39/2c). Pro porovnání v příloze č. 7 je uvedena struktura uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením v roce 2007. Je důležité zmínit, že v roce 2007 se invalidita rozdělovala pouze na plnou a částečnou. Třístupňová invalidita byla zavedena od 1. 1. 2010, kdy došlo k novému vymezení.

Graf č. 6: Struktura uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením k 31. 12. 2017

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

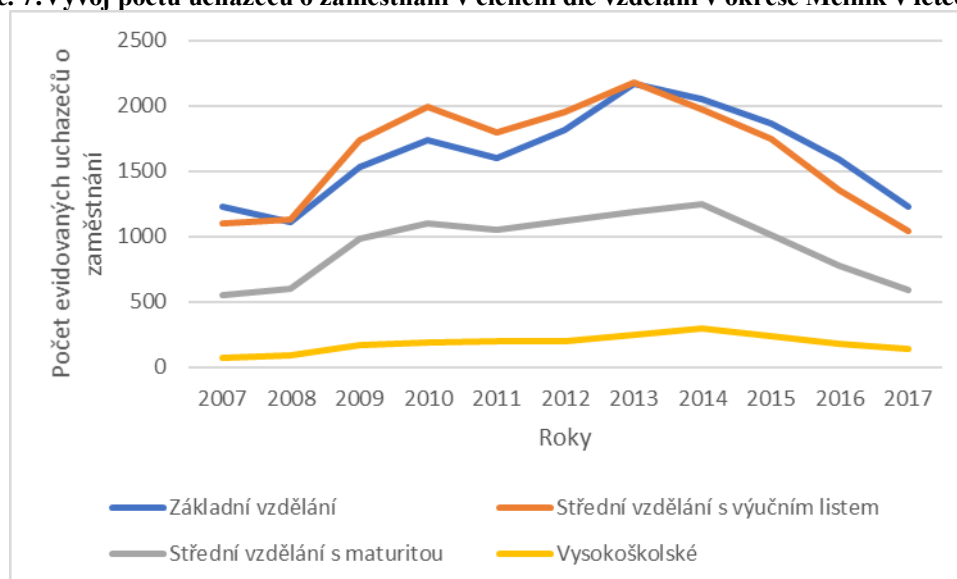
4.2.4 Statistická analýza vývoje počtu uchazečů o zaměstnání v členění dle vzdělání

Další kritérium, na kterém záleží při uplatňování uchazečů o zaměstnání na trhu práce, je jejich vzdělání. Úřad práce ČR může uchazeče o zaměstnání členit celkem do 14 kategorií. Pro velké množství dat a velké početní rozdíly mezi jednotlivými kategoriemi jsou v této práci analyzovány nejpočetnější skupiny osob a to se základním vzděláním, středním odborným vzděláním s výučním listem, středním odborným vzděláním s maturitou a vysokoškolským vzděláním. Jak ukazuje graf č. 7, ekonomická krize měla negativní dopad na všechny čtyři sledované skupiny. Dle vypočítaných koeficientů růstu viz vzorec [2.3] docházelo od roku 2008 do roku 2009 u těchto skupin k nejvyššímu meziročnímu nárůstu v letech 2007-2017, kdy v roce 2009 bylo zaevidováno o 39 % více uchazečů se základním vzděláním, o 54 % více uchazečů se středním vzděláním s výučním

listem a o 63 % více uchazečů se středním vzděláním s maturitou. Největší negativní dopad měla ekonomická krize na osoby s vysokoškolským vzděláním, neboť v roce 2009 bylo zaevidováno o 72 % více uchazečů s vysokoškolským vzděláním než v roce 2008. Jak ukazují křivky v grafu č. 7 nejvíce zaevidovaných uchazečů na úřadě práce má základní vzdělání a střední odborné vzdělání s výučním listem. Křivky těchto dvou kategorií mají obdobný vývoj v čase tak jako vývoj ukazatele podílu nezaměstnaných osob. V roce 2013 dosahují křivky těchto dvou kategorií maxima, kdy v evidenci bylo zaevidováno 2174 uchazečů o zaměstnání se základním vzděláním a 2181 uchazečů o zaměstnání s odborným vzděláním s výučním listem, jedná se tak o nejvyšší hodnoty ve sledovaných letech 2007-2017.

Oproti tomu nejvíce evidovaných uchazečů se středním odborným vzděláním s maturitou a s vysokoškolským vzděláním bylo v roce 2014 a to s počtem 1253 uchazečů se středním odborným vzděláním s maturitou a 298 uchazečů s vysokoškolským vzděláním. U uchazečů s vysokoškolským vzděláním docházelo v letech 2007-2014 k postupnému nárůstu s průměrným koeficientem růstu vypočítaným dle vzorce [2.4], který se rovná 123 %, tedy průměrný meziroční nárůst uchazečů o zaměstnání s vysokoškolským vzděláním byl v letech 2007-2014 o 23 %. Vybrané elementární charakteristiky vývoje počtu uchazečů o zaměstnání v členění dle vzdělání jsou uvedeny v příloze č. 8.

Graf č. 7: Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v členění dle vzdělání v okrese Mělník v letech 2007-2017

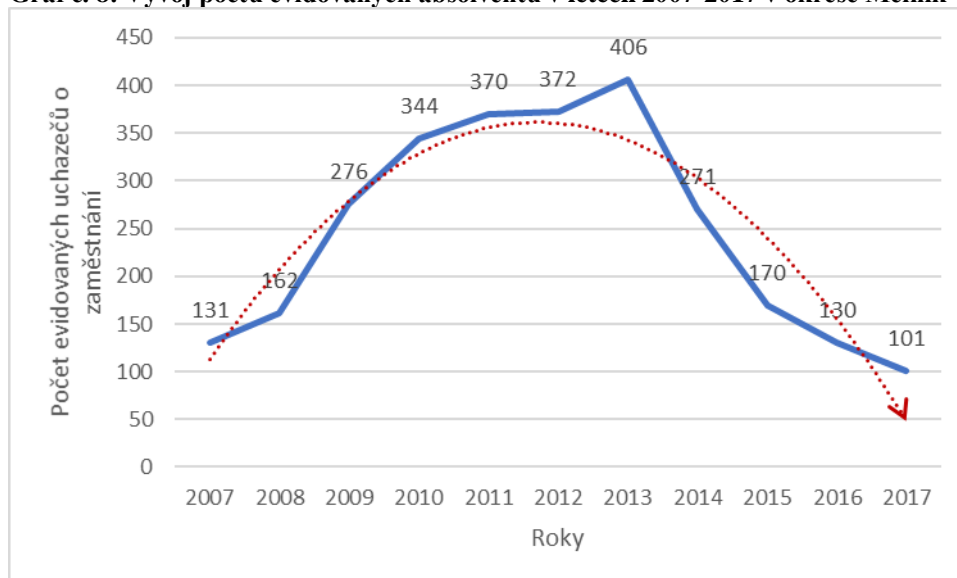

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

4.2.5 Statistická analýza vývoje počtu absolventů evidovaných na Úřadě práce ČR v okrese Mělník

Zvláštní skupinou uchazečů o zaměstnání jsou absolventi škol. Jak zachycuje graf č. 8, v analyzovaném období dochází od roku 2007 do roku 2013 k nárůstu těchto uchazečů o zaměstnání, kdy průměrný koeficient růstu v letech 2007-2013 vypočítaný dle vzorce [2.4], který se rovná 120,7 % a vyjadřuje tak průměrný meziroční nárůst evidovaných absolventů o 20,7 % viz příloha č. 9. V letech 2013-2017 dochází k poklesu evidovaných absolventů na Úřadě práce ČR s průměrným koeficientem růstu vypočítaným dle vzorce [2.4], který se rovná 70,6 % a představuje tak průměrný meziroční pokles evidovaných absolventů o 29,4 %. K nejvyššímu meziročnímu nárůstu evidovaných absolventů v letech 2007-2017 proběhlo v roce 2009, kdy první absolutní diference viz vzorec [2.1] se rovná 114, neboli v roce 2009 bylo vedeno v evidenci uchazečů o zaměstnání o 114 absolventů více než v roce 2008. Naopak nejvyšší meziroční snížení počtů evidovaných absolventů proběhlo v roce 2014, kdy první absolutní diference se rovná -135, čili v roce 2014 bylo vedeno v evidenci uchazečů o zaměstnání o 135 absolventů méně než v roce 2013. Podle kvadratické trendové funkce, kterou je proložen graf č. 8 lze předpokládat, že nadále bude počet evidovaných absolventů klesat.

Graf č. 8: Vývoj počtu evidovaných absolventů v letech 2007-2017 v okrese Mělník

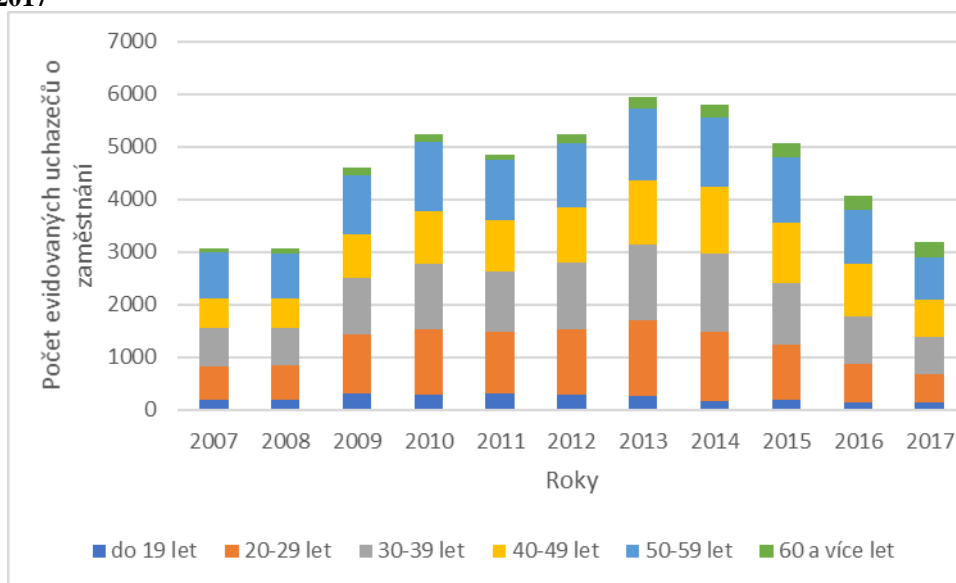

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

4.2.6 Statistická analýza vývoje počtu uchazečů o zaměstnání v členění dle věku

Dalším měřítkem, podle kterého se mohou členit uchazeči o zaměstnání, je jejich věk. Úřad práce využívá 5 leté intervaly, na základě kterých uchazeče člení. Pro velký objem dat byl pro tuto práci zvolen interval 10 let, vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v členění dle věku v okrese Mělník zachycuje graf č. 9. Z vypočítaných koeficientů růstu dle vzorce [2.3] je patrné, že největší negativní vliv měla ekonomická krize na uchazeče o zaměstnání ve věku do 19 a od 20-29 let, neboť u uchazečů v tomto věku došlo k meziročnímu nárůstu mezi roky 2008 a 2009 o 70 %. Podle 1. difference dle vzorce [2.1] bylo v roce 2009 zaevidováno o 126 uchazečů o zaměstnání ve věku do 19 let více než v předchozím roce a 463 uchazečů více ve věku od 20-29 let než v roce 2008. Naopak k největšímu poklesu došlo opět u uchazečů ve věku do 19 let s meziročním poklesem mezi lety 2013 a 2014 a to 34 % viz vzorec [2.3]. U skupin uchazečů o zaměstnání ve věku do 19 let, 20-29 let, 30-39 let a 50-59 let byl v roce 2017 naměřen nejnižší počet evidovaných uchazečů v letech 2007-2017. Naopak u uchazečů ve věku 40-49 let došlo k navýšení, kdy k 31. 12. 2017 bylo zaevidováno 719 uchazečů v tomto věku, což je 1,3 krát více než v roce 2007. K nejvyššímu rozdílu počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání došlo u skupiny uchazečů ve věku 60 a více let, kde se počet těchto uchazečů k 31. 12. 2017 oproti roku 2007 zvýšil 3,1krát. Zjištěné hodnoty počtu uchazečů o zaměstnání v členění dle věku jsou uvedeny v příloze č. 10.

Graf č. 9: Vývoj počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání v členění dle věku v okrese Mělník v letech 2007-2017

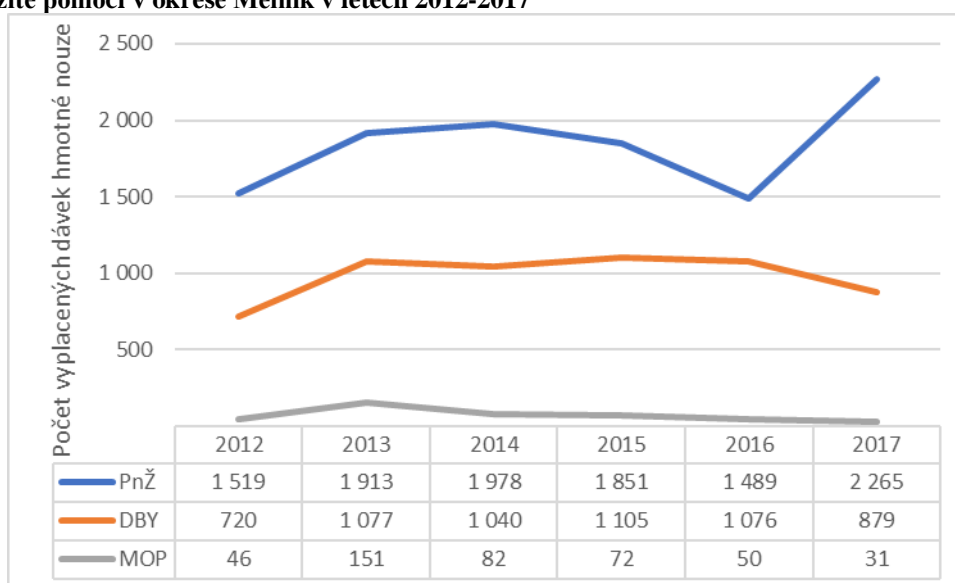

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

4.3 Vývoj počtu vyplacených dávek hmotné nouze

Velikou zátěží na státní rozpočet je bezesporu výplata sociálních dávek. Nemalá část uchazečů o zaměstnání pobírá dávky hmotné nouze, z tohoto důvodu se tomu věnuje i tato práce. Na základě změny programového softwaru evidující data pro Úřad práce ČR je možné dohledat pouze informace od roku 2012. V grafu č. 10 je zachycen vývoj počtu vyplacených dávek podle druhu a to příspěvku na živobytí dále PnŽ, doplatku na bydlení dále DBY a mimořádné okamžité pomoci dále MOP a to vždy k 31.12. Je nutné konstatovat, že ne všichni příjemci dávek hmotné nouze jsou i uchazeči o zaměstnání, a že 1 osoba může pobírat více dávek hmotné nouze zároveň. Dle doložených informací nelze opominout ani fakt, že i přes nízkou nezaměstnanost v roce 2017 a nízký počet evidovaných uchazečů Úřadem práce ČR, došlo v roce 2017 k vysokému nárůstu příjemců dávek hmotné nouze a to konkrétně příjemců dávky PnŽ. Počet těchto příjemců dle vypočtené první diference viz vzorec [2.1] v roce 2017 vzrostl o 776 příjemců.

Graf č. 10: Vývoj počtu vyplacených dávek příspěvku na živobytí, doplatku na bydlení a mimořádné okamžité pomoci v okrese Mělník v letech 2012-2017

Zdroj: Krajská pobočka v Příbrami, vlastní zpracování

Naopak to, zda na výplatu dávek měl vliv veřejné služby, zachycuje příloha č. 11 a to podle celkově vyplacených částek. Jelikož veřejná služba je znovu účinná od 1. 2. 2017 jsou v příloze č. 11 uvedeny pouze měsíce v roce 2017 a to vždy k poslednímu dni v měsíci.

Ačkoliv se počet příjemců dávek PnŽ v okrese Mělník v prosinci 2017 zvýšil, tak objem vyplacených peněz na tyto dávky se snížil o 813 057 Kč než v lednu 2017. Díky tomuto zjištění lze říci, že veřejná služba má pozitivní vliv na výplatu dávek PnŽ, ale s opačným efektem, než zamýšlela bývalá ministryně MPSV Michaela Marxová, jelikož příjemci dávek hmotné nouze místo toho, aby usilovali o zvýšení příspěvku odpracováním počtu hodin, tak si raději nechávají dávky PnŽ snížit. Díky tomu se ale jedná o značnou úsporu do státního rozpočtu.

4.4 Analýza vlastního dotazníkového šetření v okrese Mělník

V rámci řešení bakalářského úkolu bylo provedeno dotazníkové šetření prostřednictvím dotazníku v papírové formě. Pro získání údajů byla zvolena metoda, kdy na otázky odpovídá sám respondent. Dotazovanými respondenty byli příjemci dávek hmotné nouze v okrese Mělník.

Před samotným šetřením byla provedena pilotáž dotazníku. Bylo vybráno 20 respondentů z řad příjemců dávek hmotné nouze. S ohledem na to, že většina příjemců dávek hmotné nouze má pouze základní vzdělání, bylo pro pilotní studii vybráno 20 respondentů právě s tímto typem vzdělání. Na základě provedené pilotáže, bylo zjištěno, že respondenti většinou nejsou schopni odpovídat na otevřené otázky, proto byl dotazník upraven tak, aby převažovaly uzavřené otázky. Po provedené pilotáži byla nahrazena otázka č. 3, kdy měl respondent vybrat jednu z nabízených možností, a většina respondentů nerozuměla odpovědím. V otázce č. 7 na základě pilotní studie byla přidána odpověď: záznam v trestním rejstříku.

4.4.1 Vyhodnocení vlastního dotazníkového šetření

Ze 150 předaných dotazníků na oddělení hmotné nouze na Úřadě práce ČR, okres Mělník byla jen 44 % návratnost, kdy vyplněných dotazníků bylo celkem 66. Z toho 16 dotazníků muselo být vyřazeno, z toho důvodu, že respondenti nevyplnili všechny otázky v dotazníku.

Na otázku „Jak dlouho pobíráte dávky hmotné nouze?“ z 50 dotázaných respondentů se 15 respondentů vyjádřilo, že pobírají dávky hmotné nouze méně než 1 rok, což představuje 30 % z počtu dotazovaných, 12 respondentů pobírá dávky hmotné nouze 1- 3 roky, neboli 24 % z počtu dotazovaných. Největší skupinou jsou respondenti, kteří pobírají dávky hmotné nouze déle jak 3 roky a to s 46 % podílem.

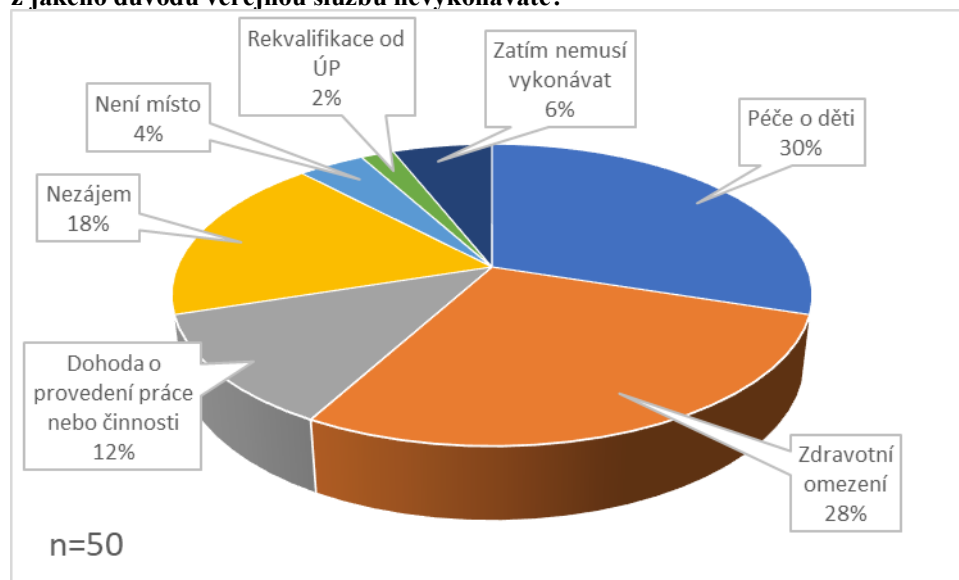
V otázce „Kolik členů žije ve Vaší domácnosti?“ odpovědělo 8 účastníků dotazníku, že žijí v domácnosti sami, což představuje 16 %. Dalších 16 % dotázaných odpovědělo, že v domácnosti žijí ještě s jednou osobou. 22 % respondentů uvedlo, že sdílí domácnost s dalšími 2 členy. 9 respondentů uvedlo sdílení domácnosti s dalšími 3 členy, což představuje 18 % z 50 dotázaných. Do nejvíce zastoupené skupiny patří respondenti, kteří uvedli, že v jejich domácnosti žije 5 a více členů, to uvedlo 28 % z dotázaných respondentů.

Na otázku „Kolik žije ve Vaší domácnosti dospělých nezaměstnaných osob?“ odpovědělo 22 dotázaných, že v jejich domácnosti žije pouze jedna dospělá nezaměstnaná osoba, 27 respondentů uvedlo, že v jejich domácnosti žijí dvě nezaměstnané osoby a pouze jeden respondent odpověděl, že u něj v domácnosti žijí tři dospělé nezaměstnané osoby.

Všech 50 dotázaných respondentů odpovědělo záporně na otázku „Vykonáváte veřejnou službu?“, neboli 100 % dotázaných se vyjádřilo, že veřejnou službu nevykonávají.

Na otázku „Pokud jste odpověděl(a) v předchozí otázce NE, uveďte, z jakého důvodu veřejnou službu nevykonáváte?“ odpovídali respondenti formou otevřené odpovědi.

Graf č. 11: Struktura odpovědí na otázku: Pokud jste odpověděl(a) v předchozí otázce NE, uveďte, z jakého důvodu veřejnou službu nevykonáváte?

Zdroj: Vlastní zpracování, dotazníkové šetření

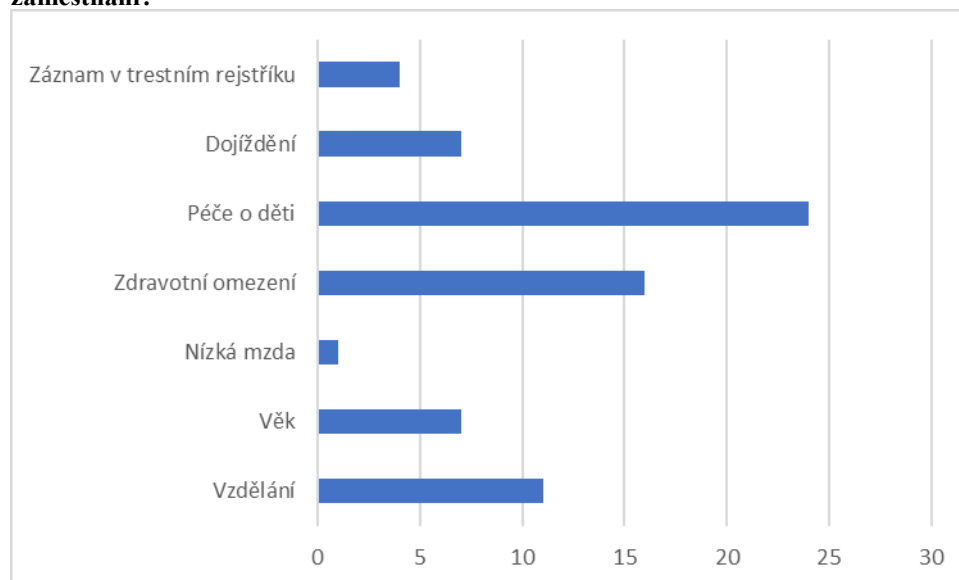
Z grafického znázornění č. 11 je patrné, že 30 % z dotázaných uvedlo, že veřejnou službu nevykonávají z důvodu péče o děti. Jako důvod nevykonávání veřejné služby z důvodu zdravotního omezení uvedlo 28 % respondentů. 18 % dotázaných uvedlo, že nemají

o výkon veřejné služby zájem. 12 % respondentů pracuje na dohodu o provedení práce nebo činnosti, u nich se dávky příspěvku na živobytí nesnižují, ale oproti tomu se jim započítává příjem z těchto dohod. 6 % respondentů zatím veřejnou službu nemusí vykonávat, jelikož nepobírají dávky příspěvku na živobytí déle jak půl roku. 4 % účastníků dotazníku uvedla, že nevykonávají veřejnou službu, protože není místo. Tuto odpověď považují za klamavou, protože na oddělení hmotné nouze bylo zjištěno několik desítek neobsazených míst. Jeden dotázaný příjemce dávek hmotné nouze uvedl, že vykonává rekvalifikaci zprostředkovanou Úřadem práce ČR. Tomuto člověku se tak započítává aktivita v daném měsíci, ve kterém chodí na rekvalifikace a má v tomto měsíci nárok na zvýšení příspěvku na živobytí o 605,- Kč.

K otázce „Pokud veřejnou službu nevykonáváte, byly Vám sníženy dávky hmotné nouze?“ se 26 respondentů vyjádřilo záporně, tedy že jim dávky příspěvku na živobytí nebyly sníženy, 24 respondentům naopak tyto dávky sníženy byly.

V dotazníku zazněla i otázka „Z jakého důvodu se Vám nepodařilo najít doposud vhodné zaměstnání?“. U této otázky měli respondenti možnost zvolit jednu nebo více odpovědí.

Graf č. 12: Odpovědi na otázku: Z jakého důvodu se Vám nepodařilo najít doposud vhodné zaměstnání?

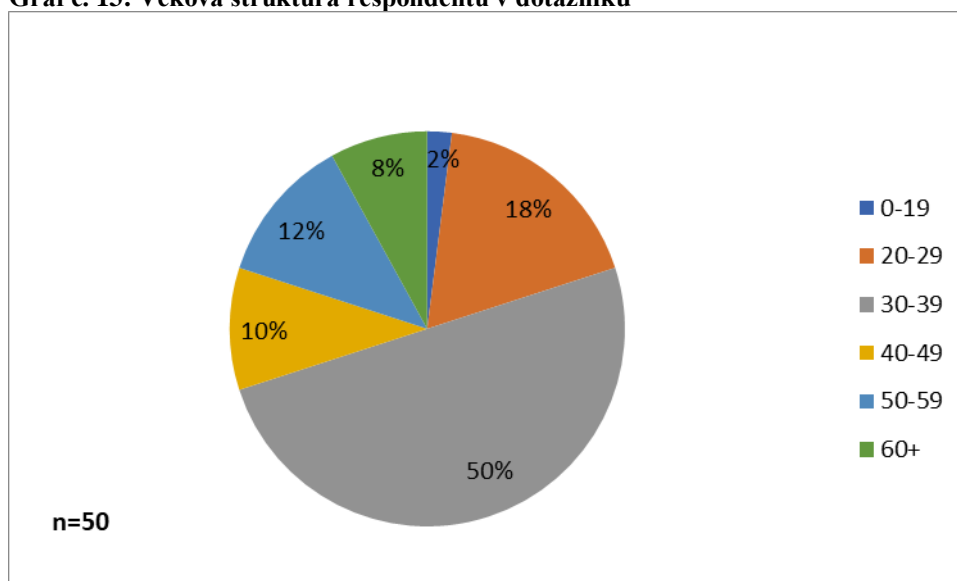
Zdroj: Vlastní zpracování, dotazníkové šetření

Jak zachycuje graf č. 12, 24 respondentů uvedlo, že se jim nepodařilo najít vhodné zaměstnání z důvodu péče o děti, 16 dotázaných uvedlo jako důvod zdravotní omezení, 11 účastníků dotazníku uvedlo, že se jim nepodařilo najít vhodné zaměstnání z důvodu vzdělání. 7 respondentů se ztotožnilo s odpověďmi z důvodu věku a dojíždění,

4 respondenti uvedli jako překážku bránící jim najít vhodné zaměstnání záznam v trestním rejstříku a pouze 1 respondent uvedl jako důvod nízkou mzdu.

Na dotazník odpovědělo celkem 50 respondentů, z toho 42 žen a 8 mužů. Tento nepoměr je dán tím, že pokud žádá o dávky hmotné nouze rodina, je většinou žadatelem žena. V případě, že žádá o dávky hmotné nouze muž, jedná se především o jednotlivce, kteří žijí sami v domácnosti.

Graf č. 13: Věková struktura respondentů v dotazníku

Zdroj: Vlastní zpracování, dotazníkové šetření

V grafu č. 13 je znázorněna věková struktura respondentů, kteří se účastnili dotazníkového šetření. Respondenti byli rozčleněni do věkových kategorií po 10 letých intervalech. Ve věku 0-19 odpovídal pouze jeden respondent, ve věku od 20 do 29 let se zúčastnilo dotazníkového šetření 18 % respondentů, v rozmezí 30-39 let vyplnilo dotazník 50 % respondentů a zaujímají tak největší podíl. Ve věku od 40 do 49 let na dotazník odpovídalo 10 % respondentů, od 50 do 59 let vyplnilo dotazník 12 % respondentů a 8 % respondentů vyplňující dotazník bylo starší 60 let.

Většina z dotazovaných respondentů a to celkem 34 respondentů (68 %) má pouze základní vzdělání, 12 z dotázaných respondentů (24 %) uvedlo, že mají středoškolské vzdělání s výučním listem, 2 dotázaní respondenti uvedli, že mají středoškolské vzdělání s maturitou, 1 dotázaný respondent má vyšší odborné vzdělání a 1 respondent vysokoškolské vzdělání.

4.4.2 Testování závislosti kvalitativních znaků

Lze předpokládat, že na délku pobírání dávek hmotné nouze bude mít vliv vzdělání respondenta. Byla sestavena kontingenční tabulka (viz tabulka č. 3).

Tabulka č. 3: Kontingenční tabulka, testování kvalitativních znaků

Vzdělání	Délka pobírání dávek hmotné nouze			Celkem
	méně než rok	1-3 roky	déle jak 3 roky	
Základní vzdělání	6	9	19	34
Střední odborné vzdělání a vyšší	9	3	4	16
Celkem	15	12	23	50

Zdroj: Vlastní zpracování, dotazníkové šetření

Z výsledků uvedených v kontingenční tabulce nelze vypočítat závislost ani její sílu, protože ani po sloučení slabších skupin nesplňují hodnoty v tabulce podmínku pro užití χ^2 testu, neboť podíl teoretických četností menších než 5 překračují 20 %.

Lze rovněž předpokládat, že na délku pobírání dávek hmotné nouze bude mít věk respondentů, proto byla sestavena kontingenční tabulka č. 4.

Tabulka č. 4: Kontingenční tabulka, testování kvalitativních znaků

Věk	Délka pobírání dávek hmotné nouze			Celkem
	méně než rok	1-3 roky	déle jak 3 roky	
0-19	1	0	0	1
20-29	4	3	2	9
30-39	6	8	11	25
40-49	0	1	4	5
50-59	0	0	6	6
60+	4	0	0	4
Celkem	15	12	23	50

Zdroj: Vlastní zpracování, dotazníkové šetření

Z výsledků uvedených v kontingenční tabulce nelze vypočítat závislost a ani její sílu, protože hodnoty uvedené v tabulce nesplňují podmínku pro užití χ^2 testu, neboli v kontingenční tabulce se vyskytuje velké množství nulových hodnot v některých sloupcích ve více řádcích a nelze sloučit slabé skupiny tak, aby sloučení bylo logické, věcně správné a dobře interpretovatelné.

Vzhledem k nízké návratnosti dotazníků (44 %), která byla způsobena jak neochotou respondentů účastnit se dotazníkového šetření, tak i neochotou sociálních pracovníků tyto dotazníky s příjemci dávek hmotné nouze vyplňovat, nelze výsledky šetření zobecňovat. Průzkumy tohoto typu, by bylo proto vhodné realizovat formou, kdy dotazování provádí

přímo tazatel. Díky této formě dotazování je možné nasbírat více dotazníků, kterým příjemci dávek hmotné nouze lépe porozumí a jejich odpovědi nebudou zkreslené, což nelze úplně říci o vyplňovaných dotaznících před pracovníkem Úřadu práce ČR, kdy u některých otázek se odpovědi příjemců dávek hmotné nouze nezakládají na pravdě.

5 Výsledky šetření a návrhy na zlepšení

V letech 2007-2017 docházelo ke kolísání nezaměstnanosti, jak v mělnickém okrese, tak i v celé České republice. Důležitým mezníkem v tomto sledovaném období je rok 2008. Od tohoto roku vlivem ekonomické krize docházelo k nárůstu nezaměstnanosti. Mírným oživením ekonomiky sice v roce 2011 počet nezaměstnaných poklesl, avšak v dalších letech docházelo k opětovnému navyšování nezaměstnaných a v roce 2013 dosahovala nezaměstnanost maxima, kdy se podíl nezaměstnaných osob v okrese Mělník rovnal 8,15 % a je tak pouze o 0,2 % nižší než podíl nezaměstnaných osob v celé České republice. Od tohoto roku navíc, i když dochází ke snižování nezaměstnanosti, je podíl nezaměstnaných osob v mělnickém okrese vyšší než podíl nezaměstnaných osob v České republice. Ve Středočeském kraji docházelo k obdobnému kolísání nezaměstnanosti jako v České republice a okrese Mělník, nýbrž podíl počtu nezaměstnaných osob je ve sledovaném období nižší než podíl nezaměstnaných osob v České republice. Lze tak přisuzovat dobrému položení Středočeského kraje, který obklopuje hlavní město Prahu a je pro ni zásobárnou pracovních sil.

K 31. 12. 2017 bylo v okrese Mělník evidováno Úřadem práce ČR 3182 uchazečů o zaměstnání, což představuje 1,13 % z celkového počtu evidovaných uchazečů v České republice. Ve srovnání s dalšími 11 okresy Středočeského kraje se okres Mělník umístil na 4. místě s průměrným nejvyšším počtem evidovaných uchazečů o zaměstnání v letech 2007-2017, více evidovaných uchazečů o zaměstnání bylo v okresu Příbram, okresu Kolín a v okresu Kladno. Naopak nejnižší průměrný počet zaevidovaných uchazečů o zaměstnání v letech 2007-2017 byl v okrese Rakovník.

Z provedené analýzy je patrné, že v letech 2007-2017 bylo v okrese Mělník zaevidováno více žen než mužů. Největší meziroční nárůst u obou pohlaví proběhl v roce 2009, kdy bylo zaevidováno o 663 žen a o 886 mužů více než v roce 2008. Naopak k nejvyššímu meziročnímu poklesu u obou pohlaví došlo v roce 2016, kdy bylo zaevidováno o 528 žen 484 mužů méně než v roce 2015.

Osoby se zdravotním postižením patří do rizikových skupin uchazečů o zaměstnání, nejvyšší meziroční nárůst počtu evidovaných osob se zdravotním omezením ve sledovaném období proběhl v roce 2011, kdy bylo zaevidováno o 46 osob se zdravotním postižením více než v roce 2010. K největšímu meziročnímu poklesu došlo

v roce 2016, kdy bylo zaevidováno o 76 osob se zdravotním postižením méně než v předchozím roce.

Na základě provedené analýzy, měla ekonomická krize negativní dopad na všechny uchazeče bez rozdílu vzdělání, s překvapením, že nejvíce zasaženou skupinou byli uchazeči s vysokoškolským vzděláním, kdy v roce 2009 bylo zaevidováno o 72 % více uchazečů o zaměstnání s vysokoškolským vzděláním než v roce 2008.

Další rizikovou skupinou uchazečů o zaměstnání jsou absolventi škol. Ani této skupině se nevyhnul vliv ekonomické krize, kdy od roku 2007 do roku 2013 počet evidovaných absolventů narůstal a to s průměrným meziročním nárůstem 20,7 %, od roku 2013 počet evidovaných uchazečů klesá s průměrným meziročním poklesem 29,4 %.

Z pohledu věkové struktury uchazečů o zaměstnání lze říci, že nejvíce zasaženou skupinou ekonomickou krizí byli uchazeči ve věku do 19 a ve věku od 20-29 let, kdy mezi roky 2008 a 2009 byl sledován nejvyšší meziroční nárůst a to o 70 %. U uchazečů o zaměstnání do 19 let věku je zaznamenán také největší meziroční pokles, který proběhl mezi roky 2013 a 2014 a to o 34 %.

Dle provedené analýzy a vlastního dotazníkového šetření, které bylo provedeno přímo na příjemcích dávek hmotné nouze, bylo zjištěno, že i přes nízkou nezaměstnanost v roce 2017 existuje poměrně velké množství lidí pobírající dávky hmotné nouze, konkrétně dávek příspěvku na živobytí, kdy v roce 2017 počet těchto příjemců vzrostl o 776 příjemců, což představuje meziroční nárůst o 52 %.

Dotazníkové šetření ukázalo, že ani jeden z dotázaných příjemců dávek hmotné nouze nevykonává veřejnou službu a to nejčastěji z důvodu péče o děti nebo zdravotního omezení. Někteří příjemci dokonce uvedli, že nemají zájem o výkon veřejné služby. Lze tedy potvrdit výsledky analýzy, že příjemci dávek hmotné nouze neusilují o zvýšení příspěvku na živobytí odpracováním počtu hodin a nechávají si raději dávky příspěvku na živobytí snižovat, díky tomu se ale jedná o značnou úsporu do státního rozpočtu.

Vzhledem k nízké návratnosti vyplněných dotazníků, které představovala pouze 44 %, doporučuji při provádění průzkumu u příjemců dávek hmotné nouze dotazování s tazatelem.

Při své práci jsem častým svědkem toho, že do evidence uchazečů o zaměstnání přichází stále velký počet mladých uchazečů se základním vzděláním. Tito lidé mají velký problém se uplatnit na pracovním trhu a spousta z nich se pak stává příjemci dávek hmotné nouze. Tito lidé mohou najít uplatnění pouze v dělnických profesích, za které

zaměstnavatel často nabízí minimální mzdu, ta je kolikrát nižší nebo na stejné úrovni jako výše přijímaných dávek hmotné nouze. Příjemci dávek hmotné nouze nemají zájem si zvyšovat příjem vlastní prací oficiální cestou a je stále více příjemců dávek hmotné nouze, kteří tyto dávky pobírají déle jak 3 roky. Pro zlepšení situace proto doporučuji lepší propagaci středních škol a obzvláště těch oborů, u kterých je předpoklad, že absolventi těchto oborů se uplatní na pracovním trhu. Dalším významným faktorem ke zlepšení je zvýšení minimální mzdy nad výši dávek hmotné nouze, tak aby se příjemcům dávek hmotné nouze nevyplatilo pobírat tyto dávky. Další možností by bylo omezení délky vyplácení dávek hmotné nouze, tak jak je tomu například u podpory v nezaměstnanosti, tak aby dávky hmotné nouze byly vypláceny na nezbytně nutnou dobu a byly pouze možností jak překonat tíživou situaci a ne, jak je tomu u některých příjemců nyní, že dávky hmotné nouze se pro ně stávají doživotním příjmem. Pro zlepšení situace zneužívání dávek hmotné nouze doporučuji důslednější kontroly a větší postihy práce na černo.

6 Seznam použitých zdrojů

- BECK P., GRUNEROVÁ I., PAVELKOVÁ M. *Zákon o pomoci v hmotné nouzi Zákon o životním a existenčním minimu*, vyd. Wolters Kluwer ČR, a.s. 2016, 300 str. ISBN: 978-80-7478-977-9
- BUDÍKOVÁ M., KRÁLOVÁ M., MAROŠ B. *Průvodce základními statistickými metodami* vyd. Grada publishing, a.s. 2010, 272 str. ISBN: 978-80-247-3243-5
- BUCHTOVÁ B., ŠMAJS J., BOLELOUCKÝ Z. *Nezaměstnanost:2., přepracované a aktualizované vydání*, vyd. Praha: Grada publishing, a.s., 2013, . ISBN: 978-80-247-4282-3
- HENDL J. *Přehled statistických metod*, vyd. Portál 2015, 736 str., ISBN: 978-80-262-0981-2
- HINDLS R., HRONOVÁ S., SEGER J., FISHER J. *Statistika pro ekonomy*, vyd. Professional Publishing 2007, 418 str. ISBN: 978-80-86946-43-6
- HOLMAN R. *Ekonomie, 4. aktualizované vydání*, vyd. C. H. Beck, 2005. ISBN: 978-80-7179-891-0
- JUREČKA V. A KOLEKTIV *Makroekonomie 3., aktualizované a rozšířené vydání*, vyd. Grada publishing, a.s., 2017. ISBN: 978-80-271-0251-8
- KUČEROVÁ V. *Makroekonomie I skripta*, vyd. 2013. ISBN: 978-80-214-4798-1
- MAREŠ P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, vyd. SLON, 2002. ISBN: ISBN: 80-86429-08-3
- PECÁKOVÁ I. *Statistika v terénních průzkumech*, vyd. Professional Publishing 2011, 236 str. ISBN: 978-80-7431-039-3
- ŘEZÁNKOVÁ H. *Analýza dat z dotazníkových šetření*, vyd. Professional Publishing 2017 225 str. ISBN: 978-80-906594-8-3
- SVATOŠOVÁ L., KÁBA B. *Statistické metody II*, vyd. Česká zemědělská univerzita 2008, 107 str. ISBN 978-80-213-1736-9
- ZÁKON Č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti
- ZÁKON Č. 73/2011 Sb. o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů
- ZÁKON Č. 111/2016 Sb. o pomoci v hmotné nouzi
- ZÁKON Č. 110/2006 Sb. o životním a existenčním minimu
- ZPRÁVA O SITUACI NA KRAJSKÉM TRHU PRÁCE, O REALIZACI APZ V ROCE 2016 A STRATEGIE APZ PRO ROK 2017

Internetové zdroje

www.portal.mpsv.cz

www.mpsv.cz

www.mvcr.cz

www.parlamentnilisty.cz

www.czso.cz

www.vdb.czso.cz

7 Přílohy

Příloha č. 1: Nejvýznamnější zaměstnavatelé v okrese Mělník v roce 2016.....	55
Příloha č. 2: Podíl nezaměstnaných osob v letech 2007-2017.....	56
Příloha č. 3: Vybrané elementární charakteristiky vývoje počtu uchazečů o zaměstnání v okrese Mělník v letech 2007-2017	56
Příloha č. 4: Vývoj počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání ve Středočeském kraji v letech 2007-2017.....	57
Příloha č. 5: Vybrané elementární charakteristiky vývoje počtu uchazečů o zaměstnání v členění dle pohlaví v okrese Mělník v letech 2007-2017	58
Příloha č. 6: Vybrané elementární charakteristiky vývoje počtu uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením v okrese Mělník v letech 2007-2017.....	58
Příloha č. 7: Struktura evidovaných uchazečů se zdravotním postižením v roce 2007	59
Příloha č. 8: Vybrané elementární charakteristiky vývoje počtu uchazečů o zaměstnání v členění dle vzdělání v okrese Mělník v letech 2007-2017	60
Příloha č. 9: Vybrané elementární charakteristiky vývoje počtu absolventů v okrese Mělník v letech.....	61
Příloha č. 10: Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v okrese Mělník v členění dle věku v letech 2007- 2017	61
Příloha č. 11: Vývoj počtu příjemců dávek hmotné nouze v okrese Mělník v roce 2017	62

Příloha č. 1: Nejvýznamnější zaměstnavatelé v okrese Mělník v roce 2016

Název zaměstnavatele	Předmět činnosti	Počet zaměstnanců v okrese v roce 2016
Erwin Junker Grinding Technology a.s.	výroba brousících strojů	394
Vitana a.s.	výroba dehydratovaných potravin	465
Danzer Bohemia-Dýhárna s.r.o.	výroba a zpracování dýhy	532
SYNTHOS Kralupy a.s.	Výroba a prodej plastů, syntetického kaučuku v primární formě, výroba a prodej polymerních směsí na bázi polystyrenových plastů	603
Mělnická zdravotní a.s.	poskytování zdravotnických, ambulantních i pobytových služeb-nemocnice s poliklinikou	663
Spolana a.s.	Výroba chemických látek a přípravků	664

Zdroj: Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2016 a strategie APZ pro rok 2017, vlastní zpracování

Příloha č. 2: Podíl nezaměstnaných osob v letech 2007-2017

Rok	Česká republika v %	Středočeský kraj v %	okres Mělník v %
2007	4,49	3,22	4,16
2008	4,51	3,43	4,14
2009	7,12	5,51	6,32
2010	7,4	6,09	7,08
2011	6,77	5,62	6,47
2012	7,37	6,13	7,05
2013	8,17	6,9	8,15
2014	7,46	6,36	7,94
2015	6,24	5,41	6,94
2016	5,19	4,31	5,43
2017	3,77	3,17	4,04

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 3: Vybrané elementární charakteristiky vývoje počtu uchazečů o zaměstnání v okrese Mělník v letech 2007-2017

Roky	Počet evidovaných uchazečů o zaměstnání	1. diference	
2007	3082	*	
2008	3066	-16	
2009	4615	1549	
2010	5251	636	
2011	4860	-391	
2012	5248	388	
2013	5956	708	
2014	5773	-183	
2015	5079	-694	
2016	4067	-1012	Průměrný koeficient růstu
2017	3182	-885	85%

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Příloha č. 4: Vývoj počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání ve Středočeském kraji v letech 2007-2017

Roky	Počet evidovaných uchazečů v okrese											
	Benešov	Beroun	Kladno	Kolín	Kutná Hora	Mělník	Mladá Boleslav	Nymburk	Praha-východ	Praha-západ	Příbram	Rakovník
2007	1542	1602	5255	2918	2547	3082	1796	3023	1321	1025	3634	1525
2008	1569	1721	5058	3224	2700	3066	2279	3412	1509	1166	3887	1629
2009	2858	3164	7476	4745	3800	4615	3857	4619	2859	2504	6074	2573
2010	3217	3494	8286	5537	4025	5251	4076	5238	3409	2665	6779	2739
2011	2933	3201	8020	5160	3723	4860	3499	4910	2957	2568	6147	2616
2012	3288	3583	8346	5486	4231	5248	3763	4876	3314	3043	6348	2925
2013	3690	4076	9233	6231	4457	5956	4037	5538	4006	3940	7460	3057
2014	2774	3551	8959	5477	3823	5773	3776	5029	3865	3941	7002	2704
2015	2465	3072	7495	4860	3249	5079	3022	4325	3091	3335	5955	2154
2016	1829	2471	6502	3970	2674	4067	2382	3559	2244	2710	4783	1775
2017	1331	1896	4984	3033	2054	3182	1924	2655	1712	1923	3340	1336
průměr časové řady	2500	2894	7238	4604	3389	4562	3128	4289	2753	2620	5583	2276

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Příloha č. 5: Vybrané elementární charakteristiky vývoje počtu uchazečů o zaměstnání v členění dle pohlaví v okrese Mělník v letech 2007-2017

Roky	Počet zaevidovaných žen	1. diference	Počet zaevidovaných mužů	1. diference
2007	1879	*	1203	*
2008	1781	-98	1285	82
2009	2444	663	2171	886
2010	2710	266	2541	370
2011	2538	-172	2322	-219
2012	2739	201	2509	187
2013	2999	260	2957	448
2014	3076	77	2697	-260
2015	2793	-283	2286	-411
2016	2265	-528	1802	-484
2017	1789	-476	1393	-409
Průměrný koeficient růstu- ženy v letech 2014-2017				83,50%
Průměrný koeficient růstu- muži letech 2013-2017				82,80%

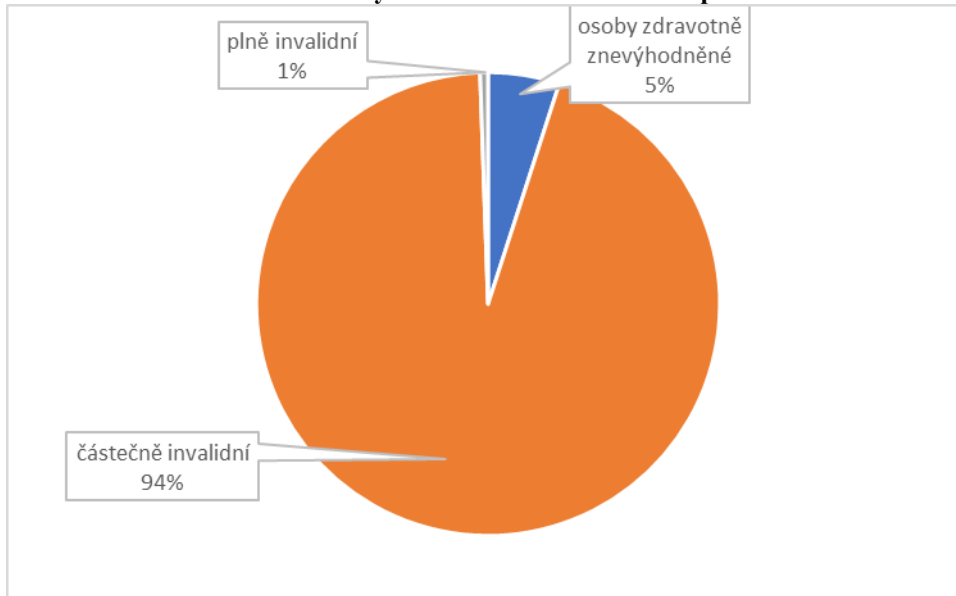
Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Příloha č. 6: Vybrané elementární charakteristiky vývoje počtu uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením v okrese Mělník v letech 2007-2017

Roky	Počet zaevidovaných uchazečů	1. diference
2007	543	*
2008	551	8
2009	481	-70
2010	505	24
2011	551	46
2012	544	-7
2013	572	28
2014	528	-44
2015	508	-20
2016	432	-76
2017	372	-60

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Příloha č. 7: Struktura evidovaných uchazečů se zdravotním postižením v roce 2007

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Příloha č. 8: Vybrané elementární charakteristiky vývoje počtu uchazečů o zaměstnání v členění dle vzdělání v okrese Mělník v letech 2007-2017

Roky	Počet evidovaných uchazečů se zákl. vzděláním	Koeficient růstu	Počet evidovaných uchazečů se stř. vzděláním s výučním listem	Koeficient růstu	Počet evidovaných uchazečů se stř. vzděláním s maturitou	Koeficient růstu	Počet evidovaných uchazečů s vysokoškolským vzděláním	Koeficient růstu
2007	1230	*	1102	*	553	*	68	*
2008	1108	90%	1132	103%	605	109%	96	141%
2009	1535	139%	1743	154%	988	163%	165	172%
2010	1740	113%	1992	114%	1101	111%	188	114%
2011	1605	92%	1799	90%	1052	96%	197	105%
2012	1818	113%	1955	109%	1124	107%	200	102%
2013	2174	120%	2181	112%	1192	106%	245	123%
2014	2052	94%	1974	91%	1253	105%	298	122%
2015	1866	91%	1746	88%	1009	81%	238	80%
2016	1589	85%	1355	78%	779	77%	177	74%
2017	1229	77%	1045	77%	595	76%	139	79%

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Příloha č. 9: Vybrané elementární charakteristiky vývoje počtu absolventů v okrese Mělník v letech 2007-2017

Roky	Počet evidovaných absolventů	1. diference	koeficient růstu
2007	131	*	*
2008	162	31	124%
2009	276	114	170%
2010	344	68	125%
2011	370	26	108%
2012	372	2	101%
2013	406	34	109%
2014	271	-135	67%
2015	170	-101	63%
2016	130	-40	76%
2017	101	-29	78%
Průměrný koeficient růstu v letech 2007-2013 v %			120,7468444
Průměrný koeficient růstu v letech 2013-2017 v %			70,62343467

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Příloha č. 10: Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v okrese Mělník v členění dle věku v letech 2007- 2017

Roky	Počet evidovaných uchazečů v členění dle věku					
	do 19 let	20-29 let	30-39 let	40-49 let	50-59 let	60 a více let
2007	189	627	730	569	871	89
2008	181	666	714	547	873	85
2009	307	1129	1080	833	1119	147
2010	290	1248	1234	1002	1323	154
2011	304	1189	1131	988	1142	106
2012	294	1235	1267	1061	1221	170
2013	258	1437	1442	1234	1354	231
2014	170	1321	1481	1276	1309	251
2015	195	1043	1164	1153	1249	275
2016	144	731	906	1002	1014	270
2017	143	526	710	719	809	275

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

Příloha č. 11: Vývoj počtu příjemců dávek hmotné nouze v okrese Mělník v roce 2017

měsíc	počet příjemců	objem v Kč
Leden	1 382	5 459 227
Únor	1 399	5 542 191
Březen	1 472	5 850 146
Duben	1 351	5 403 497
Květen	1 386	5 462 995
Červen	1 351	5 268 976
Červenec	1 336	5 172 932
Srpen	1 453	5 052 271
Září	1 357	4 763 015
Říjen	1 326	4 610 392
Listopad	1 336	4 598 182
Prosinec	2 265	4 646 170

Zdroj: Krajská pobočka Středočeského kraje, vlastní zpracování